

panorama

inforegio

▶ Ceļā uz inovācijām un videi draudzīgu izaugsmi

Kā kohēzijas politika veicina
ES ieguldījumus?

- ▶ Intervija ar reģionālās politikas komisāru Johannes Hahn
- ▶ Ar pilsētām saistīto jautājumu integrācija ES politikas veidošanā
- ▶ Finanšu instrumentu nodrošinātais atbalsts MVU
- ▶ "OPEN DAYS 2014": kopīga izaugsme – pārdomāti ieguldījumi iedzīvotāju interesēs

▶ **REDAKTORA SLEJĀ** 3

Walter Deffaa, Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta ģenerāldirektors

▶ **INTERVIJA**
IEGULDĪJUMU INSTRUMENTS ES MĒRĶU
ĪSTENOŠANAI 4-7

Reģionālās politikas komisārs Johannes Hahn

▶ **ĪPAŠĀ SADALA**
KOHĒZIJAS PĒLITIKA VEICINA
INOVĀCIJAS UN VIDEI DRAUDZĪGU
IZAUGSMI EIROPĀ 8-13

▶ **ATKLĀTIE DATI UN KOHĒZIJAS POLITIKA** 14-15

▶ **EKONOMISKAIS UZSVARS**
PARTNERATTIECĪBU NOLĪGUMĀ
AR GRIEĶIJU 16-19

Intervija ar George Yannoussis

▶ **“OPEN DAYS 2014”** 20-21

▶ **CEĻĀ UZ ES PILSĒTVIDES**
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMU 22-23

▶ **LIELIE PROJEKTI AR BŪTISKU IETEKMI** 24-25

▶ **FINANŠU INSTRUMENTU IZMANTOŠANA**
KOHĒZIJAS POLITIKAS ĪSTENOŠANAI 26-27

▶ **EIROPAS SOCIĀLAIS FONDS**
2014.–2020. GADA PERIODĀ 28-31

▶ **PUBLISKO IEPIRKUMU UZLABOŠANA** 32-33

▶ **EUSAIR** 34-35

▶ **JAUNUMI ĪSUMĀ** 36-37

▶ **EIROPAS PARTNERĪBAS AR PILSONISKO**
SABIEDRĪBU UZSĀKŠANA UN VADĪŠANA 38-39

▶ **ES REĢIONĀLĀ POLITIKA KOPŠ**
1989. GADA 40-41

▶ **✉ LASĪTĀJU IEGULDĪJUMS** 42-43

Izdots žurnāla *Panorama* 50. numurs

▶ **PROJEKTU PIEMĒRI** 44-47

Grieķijas, Spānijas un Eiropas teritoriālās sadarbības programmas projektu piemēri

▶ **PROGRAMMA** 48

Solucar netālu no Seviļas Spānijā ir lielākais saules enerģijas komplekss Eiropā un tehnoloģiju jomā veikto ieguldījumu katalizators reģionā.

Fotoattēli (lpp.):
Vāks: ©Shutterstock/raulbaenacasado
3., 4., 6., 7., 12., 18., 21., 22., 23., 27., 36., 40. lpp.: ©Eiropas Komisija
8., 15., 32., 34., 35., 41. lpp.: ©Shutterstock
16. lpp.: ©Valsts ieguldījumu ģenerālsekretariāts – NSRF, Grieķija;
©Eiropas Komisija
17.–18. lpp.: ©FORTH
23. lpp.: Spain ©Environmental Studies Centre
24.–25. lpp.: Bulgārija/Rumānija, Grieķija, Polija – ©Eiropas Komisija;
Francija – ©ANMA
28.–29. lpp.: ©Shutterstock/Lisa F. Young; ©Shutterstock/Anton Chalakov;
©Shutterstock/Anton Chalakov
30.–31. lpp.: ©Emplea verde; Dalarna Region ©Lars Dahlström
36. lpp.: ©CoR
38. lpp.: ©EESC
42.–43. lpp.: ©Reģionālās attīstības ministrija, Čehijas Republika;
©Contributors
44.–47. lpp.: ©SERGAS; Smart Coasts; In2LifeSciences; Thyatron S.A.

Šis žurnāls ir iespiests uz pārstrādāta papīra angļu, franču un vācu valodā.
Tas ir pieejams 22 valodā tīmekļa vietnē
http://ec.europa.eu/regional_policy/information/panorama/index_lv.cfm

Šī izdevuma saturs pabeigts 2014. gada septembrī.

JURIDISKS PAZIŅOJUMS

Ne Eiropas Komisija, ne arī kāda cita persona, kas rīkojas tās vārdā, nevar būt atbildīga par to, kā šajā publikācijā ietvertā informācija var tikt izmantota, kā arī par kļūdām, kas var rasties, neraugoties uz rūpīgu sagatavošanu un pārbaudi. Šajā publikācijā paustais viedoklis nav uzskatāms par Eiropas Komisijas viedokli.

© Eiropas Savienība, 2014

ISSN 1725-8235

Pārpublicēšana ir atļauta, norādot avotu.

Lai izmantotu un/vai pārpublicētu materiālu, par kuru norādīts, ka autortiesības pieder trešajai pusei, jāsaņem atļauja no autortiesību subjekta(-iem).

▶ REDAKTORA SLEJA

Walter Deffaa

*Eiropas Komisijas Reģionālās politikas
un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta
ģenerāldirektors*

Nesen publicētais Sestais kohēzijas ziņojums sniedz mums noderīgu ieskatu kohēzijas politikas attīstībā – tā no reģionālās attīstības atbalsta programmas tiek pārveidota par instrumentu ieguldījumu, inovāciju un videi draudzīgas izaugsmes veicināšanai visā Eiropas Savienībā.

Sareģģitajos ekonomiskajos apstākļos, kas dominē kopš 2008. gada, šī politika ir neapšaubāmi palīdzējusi mīkstināt ekonomikas krīzes smagākās sekas, atbalstot publisko ieguldījumu veikšanu un stimulējot jaunu uzņēmumu veidošanos.

Pateicoties kohēzijas politikai, laikposmā no 2007. līdz 2013. gadam tika radītas gandrīz 600 000 darbavietas un sniegts atbalsts teju 80 000 jaunizveidotu uzņēmumu. Kohēzijas politikas ietvaros tika veikti ieguldījumi autoceļu (25 800 km) un sliežu ceļu (2 700 km) būvē. Tā palīdzēja 5,7 miljoniem cilvēku atrast darbu un 8,6 miljoniem – iegūt kvalifikāciju.

Kohēzijas politika ir kļuvusi arī par galveno Eiropas mēroga instrumentu ieguldījumu veicināšanai energoefektivitātes jomā, darbavietu radīšanā un atbalsta sniegšanā MVU. Tagad tā ir cieši saskaņota ar vispārējo ES stratēģiju. Jaunajā 2014.–2020. gada plānošanas periodā kohēzijas politika būs neatņemama stratēģijas “Eiropa 2020” daļa ar īpašu uzsvāri uz nodarbinātību, inovācijām, ilgtspējību, kā arī nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanu.

Pilsētvides attīstības programma

Vēl viens elements, kas raksturo mūsu attīstības procesā esošo kohēzijas politiku, ir pilsētām piešķirtās prioritātes maiņa – šis jautājums tiek tuvināts ES politikas veidošanas centrā esošo tēmu lokam.

Vairāk nekā divas trešdaļas ES iedzīvotāju pašlaik dzīvo mazās un lielās pilsētās, kuras tieši vai netieši skar dažādas ES politikas programmas tādās jomās kā transports, enerģija un vide. Komisija ir sākusi īstenot ieceres pilsētattīstības programmas izstrādei, kas veicinās saskaņotāku pieeju politikas veidošanai un lielāku saskaņotību. Mērķis ir lielākā mērā pievērsties pilsētu jautājumiem politikajās debatēs un panākt saskaņotākas darbības.

Partnerattiecību nolīgumi

Līdz šim (09.09.) Eiropas Komisija ir noslēgusi 16 no 28 partnerattiecību nolīgumiem, un pašlaik tiek analizēti citu dalībvalstu ierosinātie nolīgumi.

Partnerattiecību nolīgumi nosaka stratēģiju, kas nodrošinātu optimālu Eiropas strukturālo un investīciju fondu izmantojumu attiecīgajās valstīs. Šos nolīgumus papildina ierosinātās darbības programmas, kurās ir izklāstīti valstu un reģionu ieguldījumu plāni 2014.–2020. gada plānošanas periodam.

Atvērto durvju dienas

Apstākļos, ko raksturo Eiropas centieni sekmēt ekonomikas atveseļošanu ar kohēzijas politikas ieguldījumu un dalībvalstu izstrādātu partnerattiecību nolīgumu palīdzību, “OPEN DAYS 2014” būs forums aktīvām debatēm un diskusijām par virkni dažādu jautājumu.

Papildus pamatreferātiem runām un debatēm notiks vairāk nekā 100 darba sesiju, tostarp semināri labas prakses apmaiņai un kopīgas speciālistu apmācības, kā arī ekspertu grupu debates konkrētu tematu apspriešanai.

► IEGULDĪJUMU INSTRUMENTS ES MĒRĶU ĪSTENOŠANAI

JAUNA PIEEJA KOHĒZIJAS POLITIKAI

“Kohēzijas politika ir radikāli mainīta – tā ir kļuvusi par ES mēroga ieguldījumu stratēģiju. Tagad tā ir spēcīgs instruments, kas ir pārstrādāts, lai veicinātu ekonomikas attīstību un pārveidi reģionālā līmenī.”

EIROPAS REĢIONĀLĀS POLITIKAS KOMISĀRS
JOHANNES HAHN

Tā kā žurnāls *Panorama* atzīmē tā 50. numura iznākšanu, mēs tiekamies ar reģionālās politikas komisāru Johannes Hahn, lai pārrunātu kohēzijas politikas sasniegumus un pārmaiņas viņa pilnvaru termiņa laikā.

Viens no būtiskajiem nesējiem īstenotajiem procesiem ir pārmaiņas, ko esam panākuši attiecībā uz kohēzijas politikas tēlu un reputāciju, saka reģionālās politikas komisārs Johannes Hahn.

“Sākotnēji kohēzijas politika bija vērsta uz nabadzīgākajiem reģioniem un atšķirību mazināšanu. Mēs neesam atteikušies no šī tradicionālā uzdevuma, tomēr tagad kohēzijas politika ir radikāli pārveidota – tā ir kļuvusi par ES mēroga ieguldījumu stratēģiju. Tā ir spēcīgs instruments, kas ir pārstrādāts, lai veicinātu ekonomikas attīstību un pārveidi reģionālajā līmenī. Turklāt svarīgi, ka tās uzdevums ir atbilstoši vajadzībām atbalstīt pārmaiņas visos reģionos – gan mazāk attīstītajos, gan attīstītajos.”

Komisārs paskaidro, ka šīs stratēģijas pamatā ir jauna pieeja un filozofija, kas ir vērsta uz ekonomikas izaugsmes un nodarbinātības atbalstu un veicināšanu ar reģionu un pilsētu starpniecību.

Komisārs norāda uz jaunajiem saukļiem, kas tagad tiek cieši saistīti ar reformēto kohēzijas politiku, piemēram, “koncentrēšanās uz rezultātiem”, “darbības rezultāti”, “uzdevumi”, “mērķi”, “sasniedzamie rezultāti” u. c.

“Tas nav tikai žargons, – šie vārdi atspoguļo to, kā tagad jādarbojas kohēzijas politikai. Tai tiek atvēlēta trešdaļa ES budžeta, proti, aptuveni EUR 350 miljardi, tāpēc tās resursi ir atbilstoši jāpārvalda un jāizmanto pārdomātā veidā.”

Domāšanas veida maiņa

Komisārs pauž, ka jaunās pieejas galvenais mērķis ir veidot pārdomātāku un mērķtiecīgāku kohēzijas politiku. Tādējādi tā var funkcionēt kā galvenā Eiropas Savienības ieguldījumu stratēģija un centrālais rīks stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu īstenošanai.

“Svarīgi, ka esam mainījuši mūsu domāšanas veidu saistībā ar kohēzijas politiku,” uzsver komisārs. “Pateicoties stingram procesam, kas ieviests ar partnerattiecību nolīgumu un darbības programmu palīdzību, dalībvalstu pienākums ir efektīvi izstrādāt pragmatisku un īstenojamu ‘uzņēmējdarbības plānu’ jeb ekonomiskās attīstības stratēģiju, kas ir piemērota dalībvalstu ekonomikai un reģioniem.”

“Plānam ir jāatbilst stratēģijā ‘Eiropa 2020’ paredzētajiem prioritārajiem mērķiem. Tas ir jāsaskaņo ar mums Briselē.”

Viņš paskaidro, ka ir beidzies laiks, kad reģionālajiem projektiem tika piešķirts beznosacījumu finansējums – dotācijas un t.s. “neizpildītie čeki”. Tagad ir jāpamato katrs iztērētais eiro. Plāns ir jāiesniedz iepriekš, un, tāpat kā jebkura cita veida profesionāla ieguldījuma gadījumā, ir jāaplūcina tā pienācīga izpilde.

Pārmaiņu vadība

“Paradoksālā kārtā ekonomikas krīze ir palīdzējusi atvieglot jaunās uztveres ieviešanu saistībā ar kohēzijas politiku,” viņš paskaidro.

“Finansiālo ierobežojumu dēļ dalībvalstu iestādēm visos līmeņos bija pastiprināti jāpievēršas budžetam un jāizvērtē savas prioritātes. Vairums šo iestāžu ir sapratušas, ka pārmaiņas bija neizbēgamas.

Spēkā esošā kohēzijas politika paredz tieši šādu pieeju un disciplīnu – dalībvalstīm ir rūpīgi jāizvērtē savi mērķi un prioritātes un jāpieņem lēmums par labāko resursu ieguldījumu veidu.”

Skaidri un izmērāmi mērķi

Jaunajai pieejai ir būtiska nozīme partnerattiecību nolīgumu (PN) izstrādē 2014.–2020. gada plānošanas periodam.

PN ir svarīgi dokumenti dalībvalstu un reģionu stratēģisko ieguldījumu virzības noteikšanai nākamo septiņu gadu laikā, un tajos attiecībā uz ieguldījumiem ir noteikti skaidri mērķi, kas atbilst stratēģijas “Eiropa 2020” galvenajām prioritātēm.

“Jaunā pieeja mums palīdzēs noteikt izmērāmos rezultātus, kā arī ļaus pastāvīgi izvērtēt, vai šie publiskie ieguldījumi maksimāli veicina izaugsmi un jaunu darbavietu radīšanu visā Eiropā,” uzsver komisārs.

“Kā gan var ieguldīt, piemēram, pētniecībā, ja nav izstrādāta pētniecības stratēģija? Tas būtu tāpat kā censties vadīt auto mašīnu bez stūres.”

Finanšu instruments stratēģijai “Eiropa 2020”

Komisārs pauž, ka Lisabonas stratēģijas nesekmīgā īstenošana ir sniegusi vairākas mācības. “Lai gan 2000. gada stratēģijas mērķi bija atbilstīgi, nebija izstrādāts finanšu instruments pārmaiņu un reformu plāna īstenošanai. Tas bija būtisks trūkums. Tā kā nebija noteiktas juridiskās saistības un faktiskais budžets, pārāk liela nozīme plāna īstenošanā bija atvēlēta politiskajai gribai, kura galu galā nepastāvēja.”

Tomēr Johannes Hahn uzsver, ka problēmas, uz kuru risināšanu bija vērsta Lisabonas stratēģija, proti, zems ražīgums un stagnējoša ekonomikas izaugsme ES, nav novērstas. Turklāt 2008. gada ekonomikas krīze ļāva skaidri saskatīt būtiskus trūkumus ekonomikā ar tās problēmām, kas bija radušās globalizācijas, ierobežotas resursu pieejamības un iedzīvotāju novecošanas ietekmē.

Eiropas Savienības sniegtā atbilde ir tās plāns turpmākai ekonomikas izaugsmei – stratēģija “Eiropa 2020”. Šīs stratēģijas mērķis ir darbavietu radīšana un nabadzības mazināšana, veicot pārdomātus ieguldījumus energoefektivitātes, pētniecības un inovāciju jomā, kā arī modernu un ilgtspējīgu ražošanas metožu ieviešanā.

“Viena no reformētās kohēzijas politikas ‘inovācijām’ ir tās atbilstība šim stratēģijas ‘Eiropa 2020’ prioritātēm un pievēršanās ierobežotam skaitam stratēģisko mērķu, lai izvēlētajā jomā veidotu ieguldījumu ‘kritisko masu’,” skaidro komisārs.

“Veicot mērķtiecīgus reģionālos ieguldījumus MVU atbalstam, inovāciju un ekonomikas ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni veicināšanai, mums ir būtiska nozīme stratēģijas ‘Eiropa 2020’ īstenošanas plāna izpildē. Piemēram, viens no labākajiem vēstījumiem, ko varu nodot sava pilnvaru termiņa beigās, ir ziņa par to, ka vairāk nekā EUR 38 miljardi tiks izmantoti energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu jomā. Dalībvalstis ir uztvērušas šo vēstījumu – tās ir paveikušas vairāk, nekā mēs tās aicinājām. Tas palīdzēs īstenot ES mērķus klimata pārmaiņu jomā, kā arī uzlabot energoapgādes drošību.”

Pārdomāta specializācija

Reformētās 2014.–2020. gada kohēzijas politikas pamatā ir uzskats, ka ikviens reģions var panākt lielāku ietekmi, vispirms nosakot savas galvenās priekšrocības. Šis ir pārdomātas specializācijas stratēģijas loģiskais pamatojums.

Pārdomāta specializācija ir inovatīva pieeja reģionālās ekonomikas pārveidei, kas reģioniem sniegs iespēju koncentrēt ieguldījumus to kompetences jomās vai nozarēs, kurās tiem ir konkurences priekšrocības, maksimizējot reģiona izaugsmes iespējas.

“Pārdomātas specializācijas nostiprināšanai mēs nodrošinām instrumentus, iestādes un ekspertus, lai palīdzētu katram reģionam atrast savu ražošanas un tehnoloģijas jomu globālajā tirgū.

“Šī stratēģija tagad ir būtisks elements Eiropas centienos palīdzēt reģioniem ekonomikas lejupslīdes pārvarēšanā,” saka komisārs.

Publiskie ieguldījumi

Kohēzijas politikas finansējums kopā ar dalībvalstu nodrošināto līdzfinansējumu Eiropā veido ļoti nozīmīgu publisko ieguldījumu daļu Eiropā. Slovēnijā, Ungārijā, Bulgārijā, Lietuvā, Igaunijā, Maltā, Latvijā un Polijā šis finansējums 2010.–2012. gadā nodrošināja vairāk nekā pusi no kopējiem publiskajiem ieguldījumiem.

Komisārs norāda, ka, lai gan ekonomikas krīze bija liels trieciens visu valstu ekonomikai, ES kohēzijas politikai sniedza būtisku ieguldījumu atsevišķu smagāko seku mīkstināšanā, daudzām valstīm palīdzot pārvarēt krīzes radītos pārbaudījumus.

Piemēram, Grieķijas gadījumā kohēzijas politika ir sniegusi atbalstu arī valsts centieniem īstenot strukturālo reformu, un 2014.–2020. gada periodā, kad Grieķija ES kohēzijas politikas ietvaros saņems finansējumu EUR 15,5 miljardu apmērā, tā pamatosies uz šo sadarbības radīto ierosmi.

“Es uzskatu, ka obligāts nosacījums ir pareiza naudas izmantošana un tās novirzīšana galvenokārt uz reālo ekonomiku,” uzsver Johannes Hahn.

“Grieķijas ekonomikas atkopšanās galvenais virzītājspēks ir reģioni. Tāpēc es vēlējos apmeklēt visus 13 Grieķijas reģionus un šī apmeklējuma laikā guvu apstiprinājumu savai pārliecībai par Grieķijas reģionu potenciālu. Ar Grieķiju noslēgtajā partnerattiecību nolīgumā 2014.–2020. gada periodam ir paredzēta programma katram no šiem 13 reģioniem.”

Makroreģionālās stratēģijas

Makroreģionālo stratēģiju izstrāde ataino reģionālās politikas tvēruma paplašināšanos, kopīgu reģionālo problēmu risināšanā iesaistot gan dalībvalstis, gan trešās valstis.

“Makroreģionālās metodes jaunievedums ir valstu pulcēšana sadarbības īstenošanai kopējos jautājumos, nosakot uzdevumus, saskaņojot finansējumu un sadarbojoties attiecīgo mērķu īstenošanai. Makroreģionālās stratēģijas lielākā mērā pievēršas tam, kā tiek piešķirti esošie līdzekļi, nodrošinot dažādu nozaru īstenošanu vienotu pieeju.

“Esam jau apstiprinājuši stratēģijas Baltijas jūras reģionam, Donavas reģionam, Adrijas jūras un Jonijas jūras reģionam, un citas stratēģijas pašlaik ir plānošanas posmā, tādējādi apliecinot, ka makroreģionālās stratēģijas spēj kalpot kā

struktūra saskaņotu risinājumu noteikšanai mūsu reģioniem būtiskos jautājumos.”

Tomēr komisārs uzsver, ka attiecīgās teritorijas vajadzību un prioritāšu noteikšana ir dalībvalstu uzdevums. Dalībvalstu pienākums ir nodrošināt loģistikas resursus, sniegt ieteikumus un sekot lēmumu īstenošanai.

Komisija vienmēr būs gatava sniegt atbalstu valstu vai reģionu grupai, bet tā nebūs šo grupu vadītāja. Stratēģijas ir jānosaka vietējiem politiskajiem līderiem.

Ziemeļīrijas “PEACE” programma

“Peace Bridge” (Miera tilta) atklāšana pār Foilas upi Deri/Londoneri pilsētā 2011. gadā bija simbolisks pasākums, kas apliecināja panākto virzību ceļā uz mieru un izlīgumu Ziemeļīrijā.

Tilta atklāšanas dienā komisārs Johannes Hahn saņēma dāvanu – tilta modeli, kurš tagad atrodas goda vietā uz viņa rakstāmgalda Briselē.

ES ir veikusi milzīgu ieguldījumu, lai stiprinātu virzību ceļā uz izlīgumu un miermīlīgu, stabilu sabiedrību Ziemeļīrijā. Papildus valsts finansējumam Eiropas Savienība 18 gadu laikā ir ieguldījusi aptuveni EUR 1,3 miljardus vairāk nekā 20000 projektu ietvaros.

Augstu novērtējot miera uzturēšanas procesā panāktos rezultātus, komisārs 2013. gadā sasauca konferenci, kas kalpoja kā starptautiska platforma pieredzes apmaiņai saistībā ar ES programmu PEACE un veicināja debates par to, vai šī pieredze būtu jāattiecinā arī uz citām atbilstošām situācijām Eiropā un ārpus tās robežām. Pasākums jo īpaši palīdzēja starptautiskā mērogā iepazīstināt ar Ziemeļīrijas īpašo pieredzi miera nodrošināšanā. Konferences gaitā referenti apliecināja ES sniegtā atbalsta nozīmi.

“Man bija patīams prieks klausīties, cik draudzīgi sarunājās kādreizējie pretinieki konferencē ‘Bringing Divided Communities Together’ (‘Nošķirtu kopienu apvienošana’),” saka Johannes Hahn.

▶ PA KREISI: Komisārs Johannes Hahn šķērso jauno Vidin-Calafat tiltu pār Donavas upi. Donavas makroreģionālajā stratēģijā (EUSDR) ir apvienotas reģionālās, pētniecības, transporta un vides politikas programmas, kā arī drošības, tūrisma un izaugsmes aspekti ar mērķi uzlabot dzīves un darba apstākļus Donavas reģionā.

▶ PA LABI: Johannes Hahn apmeklē plūdu izpostīto Obrenovacas pašvaldību Serbijā.

“Tagad viņi ir kļuvuši par Ziemeļīrijas premjerministru un premjerministra vietnieku. Viņi pilnībā atzīst Eiropas sniegtā atbalsta nozīmi un tās konstruktīvo pieeju viņu kopienas atjaunošanai un ilgtermiņa miera veicināšanai.”

Komisārs norāda, ka konferencē piedalījās daudzu citu nemierīgo Eiropas reģionu pārstāvji, kas uzmanīgi ieklausījās izdarītajos secinājumos, informācijā par sekmīgajiem projektiem un to, kā palēnām tiek dziedētas brūces un tuvinātas kopienas.

Katastrofu seku likvidēšana

Atbalsta sniegšana Eiropas reģioniem nozīmē arī palīdzības nodrošināšanu krīzes situācijās. Desmit gadus ES ir bijusi galvenais atbalsta avots dabas katastrofu gadījumā visā Eiropā, sniedzot palīdzību kā plūdu un zemestrīču, tā arī mežu ugunsgrēku gadījumos.

Atbalsts ir nodrošināts ar ES Solidaritātes fonda palīdzību, kas palīdz novērst postījumus, kad pati katastrofa ir beigusies. Sniedzot palīdzību miljoniem cilvēku 23 dalībvalstīs, ir izmantoti ES Solidaritātes fonda līdzekļi vairāk nekā EUR 3,6 miljardu apmērā, un aptuveni EUR 6,5 miljardi ir piešķirti katastrofu atturēšanai.

Piemēram, fonda atbalsts tika aktīvi izmantots pēc zemestrīces Abruco, Itālijā, kuras gaitā tika iznīcināta reģiona infrastruktūra, sabiedriskās ēkas, mājokļi un uzņēmumu tīpašumi.

Fonds nesen bija iesaistīts atbalsta sniegšanā plūdu skartajām teritorijām Balkānu reģionā. No ES Solidaritātes fonda piešķirtie līdzekļi tiek izmantoti daļēji atsevišķu Serbijas apvidu atjaunošanas izmaksu segšanai pēc katastrofas beigām.

“Lai gan Serbija ir tikai ES kandidātvalsts, tā jau tagad saņem atbalstu kā pilntiesīga dalībvalsts,” saka Johannes Hahn. Viņa vadībā ir īstenotas arī fonda reformas. Šīs dalībvalstu un Eiropas Parlamenta apstiprinātās reformas stājās spēkā šā gada jūnijā, un tās atvieglo un paātrina fonda reaģētspēju uz katastrofas skartās dalībvalsts vai reģiona vajadzībām, nodrošinot lielāku elastību.

Nākotnes izaicinājumi

“Vairāk nekā divas trešdaļas ES iedzīvotāju pašlaik dzīvo lielās un mazās pilsētās, un ir būtiski panākt, lai turpmāko gadu laikā kohēzijas politikas veidošanā pilsētām tiktu veltīta lielāka uzmanība,” saka komisārs. “Lai šo jautājumu risinātu, mēs esam sākuši pilsētvides attīstības programmas izstrādi.”

Nākamā joma, kurai būtu jāpiemēro jaunā pieeja, ir veselības aprūpe, tās finansējums un pensijas, un komisārs uzsver, ka tas nākotnē radīs nopietnus izaicinājumus.

“Sabiedrībai novecojot, spiediens uz valstu budžetiem palielināsies. Arī šī ir joma, kurā varētu veikt stratēģiskus ieguldījumus ar ES kohēzijas politikas starpniecību,” uzskata komisārs.

“Jaunās tehnoloģijas un plašā telemedicīnas un ārpus slimnīcām nodrošinātas veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība var mazināt spiedienu uz medicīnas infrastruktūru.

“Šāda pieeja, kurai atbalstu nodrošina kohēzijas politikas finansējums, varētu palīdzēt samazināt veselības aprūpes augošo finansiālo slogu,” piebilst komisārs.

Reģionālais finansējums gadu gaitā Eiropas ekonomikai ir sniedzis lielus ieguvumus. Tas ir nodrošinājis miljoniem jaunu darbavietu, ieguldījumus jaunos nelielos uzņēmumos un padarījis pieejamus veselus reģionus, pateicoties autoceļu, sliežu ceļu un ostu izbūvei. Pateicoties jaunajai reformai, reģionālais finansējums vairs nav tikai subsīdiu avots – tas ir kļuvis par ieguldījumu instrumentu, kas var veicināt stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanu. Nav šaubu, ka šī politikas programma turpinās attīstīties arī turpmāk atbilstoši aktuālajām vajadzībām.

► KOHĒZIJAS POLITIKA VEICINA INOVĀCIJAS UN VIDEI DRAUDZĪGU IZAUGSMI EIROPĀ

Komisijas jaunākā kohēzijas politikas darbības rezultātu analīze, kas ir publicēta tās Sestajā kohēzijas ziņojumā, apliecina, ka šī politika ir neapšaubāmi palīdzējusi mīkstināt ekonomikas krīzes smagākās sekas, atbalstot publisko ieguldījumu veikšanu un stimulējot jaunu uzņēmumu veidošanos. Kohēzijas politika arī ir kļuvusi par galveno Eiropas mēroga instrumentu ieguldījumu veicināšanai energoefektivitātes jomā, darbavietu radīšanā un atbalsta sniegšanā MVU.

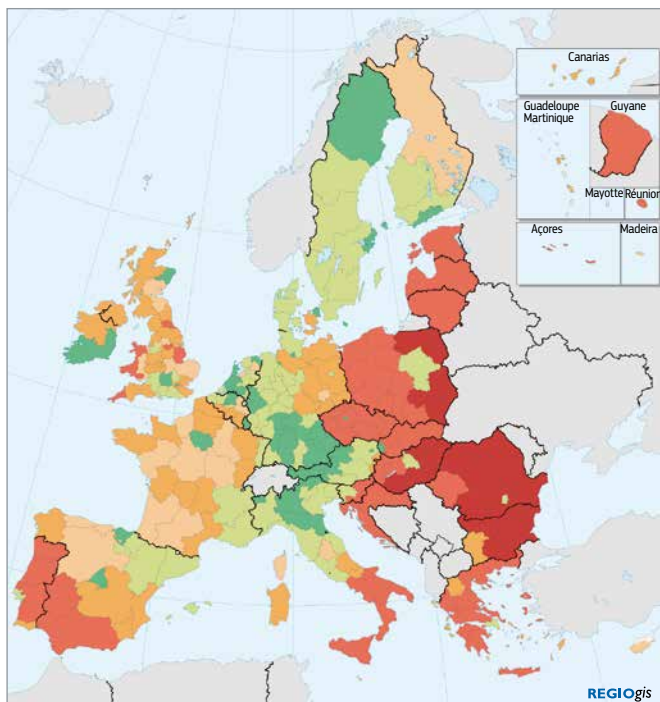
Kohēzijas politikas nodrošinātais finansiālais atbalsts vēsturiski ir bijis vērsts uz mazāk attīstītajiem reģioniem, tomēr tagad tā orientācija mainās no ieguldījumiem taustāmajā infrastruktūrā uz atbalsta sniegšanu uzņēmējdarbībai un inovācijām, nodarbinātībai un sociālajai iekļaušanai. Ir vienkāršots ģeogrāfiskais tvērums – visi reģioni ir tiesīgi saņemt atbalstu.

Papildus atšķirību mazināšanai starp ES reģioniem politika ir ciešāk saskaņota ar vispārējo ES stratēģiju. Jaunajā 2014.–2020. gada plānošanas periodā kohēzijas politika ir neatņemama stratēģijas “Eiropa 2020” daļa ar īpašu uzsvāri uz nodarbinātību, inovācijām, ilgtspēju un nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanu.

Ekonomiskās situācijas izmaiņas

Ziņojums ir publicēts kohēzijas politikas jaunā septiņu gadu plānošanas perioda sākumā, laikā, kad situācija ES dramatiski atšķiras no iepriekšējā plānošanas perioda sākuma 2007. gadā.

Tolaik ES joprojām baudīja ietilgušu ekonomikas izaugsmes periodu. Kāpa ienākumu līmeņi, uzlabojās nodarbinātības un publisko ieguldījumu rādītāji, mazinājās nabadzība un sociālā atstumtība, saruka reģionālās atšķirības. Ekonomikas krīze kopš 2008. gada ir apturējusi lielu daļu panākumu, izraisījusi valsts parāda kāpumu un bezdarba līmeņa paaugstināšanos, vienlaikus samazinot daudzu iedzīvotāju ienākumus. Tajā pašā laikā ir palielinājusies nabadzība un sociālā atstumtība.

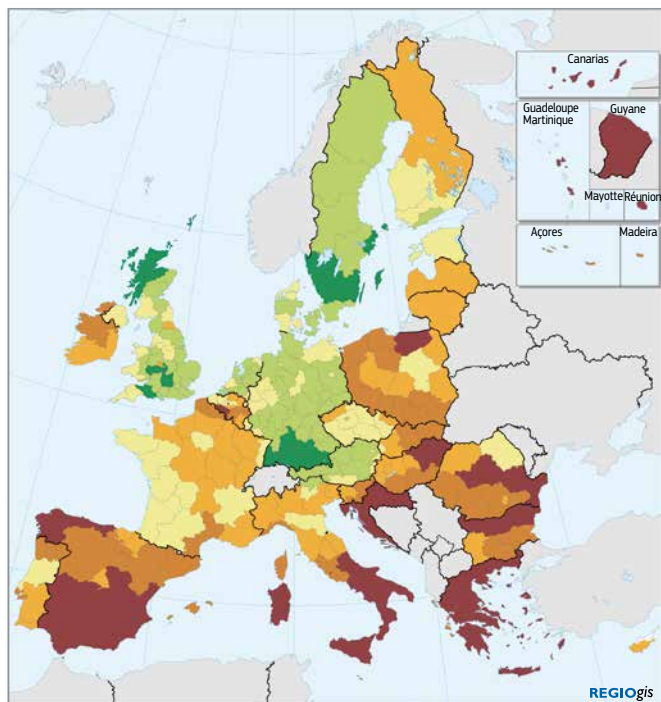
► **IKP UZ VIENU IEDZĪVOTĀJU (PSS), 2011. GADS**

IEKŠZEMES KOPPRODUKTS (IKP) UZ VIENU IEDZĪVOTĀJU, KAS IZTEIKTS PIRKSPĒJAS STANDARTOS (PSS), IR KOPĒJĀ UZ VIENU IEDZĪVOTĀJU SARAŽOTO PREČU UN PAKALPOJUMU VĒRTĪBA.

Indekss ES-28 = 100

■ < 50	■ 75 – 90	■ 100 – 125
■ 50 – 75	■ 90 – 100	■ >= 125

Avots: Eurostat

► **NODARBINĀTĪBAS LĪMENIS (20–64), 2013. GADS**

PROCENTUĀLAIS ĪPATSVARŠ 20–64 GADUS VECO IEDZĪVOTĀJU VIDŪ

■ < 60	■ 65 – 70	■ 75 – 80
■ 60 – 65	■ 70 – 75	■ > 80

Piezīme. ES-28 = 68,3

Stratēģijas "Eiropa 2020" nodarbinātības līmeņa mērķis ir 75%.

Avots: Eurostat

2007.–2013. gada rezultāti

Neraugoties uz iepriekšminēto, kohēzijas politika 2007.–2013. gadā sniedza būtisku ieguldījumu izaugsmes un nodarbinātības jomā. Saskaņā ar jaunākajiem rādītājiem, pateicoties kohēzijas politikai, tika radīti gandrīz 600 000 darbavietu un sniegts atbalsts teju 80 000 jaunizveidotu uzņēmumu. Kohēzijas politikas ietvaros tika veikti ieguldījumi autoceļu (25 800 km) un sliežu ceļu (2 700 km) būvē. Tā palīdzēja 5,7 miljoniem cilvēku atrast darbu un 8,6 miljoniem – iegūt kvalifikāciju.

Saskaņā ar aplēsēm kohēzijas politikas ieguldījumi par vidēji 2,1% gadā palielināja IKP Latvijā, par vidēji 1,8% – Lietuvā un par vidēji 1,7% – Polijā. Aplēses arī liecina, ka šie ieguldījumi par vidēji 1% gadā paaugstināja nodarbinātības līmeni Polijā, par vidēji 0,6% – Ungārijā un par vidēji 0,4% – Slovākijā un Polijā.

Tie ir radījuši ilgtermiņa ietekmi uz šo valstu ekonomikas attīstības potenciālu. Saskaņā ar aplēsēm gan Polijas, gan Lietuvas IKP 2020. gadā par vairāk nekā 4% pārsniegs to IKP līmeni, kas būtu sasniegts bez šādu ieguldījumu veikšanas, un attiecīgais ieguldījumu radītais IKP pieaugums Latvijā 2020. gadā būs 5%.

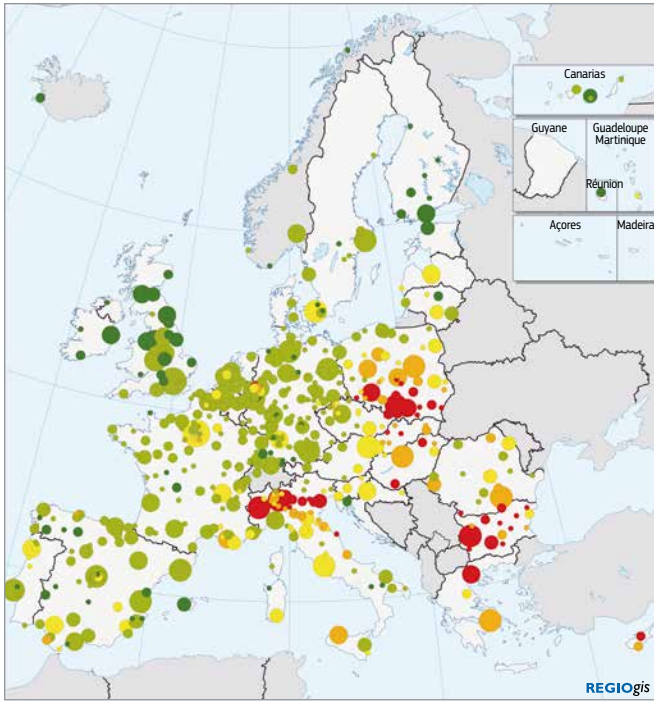
Publisko ieguldījumu ilgtspējība

Kohēzijas politika ir mīkstinājusi publisko ieguldījumu dramatisko kritumu Eiropā. Tā ir sniegusi būtisku ieguldījumu publisko izdevumu ilgtspējībā tādās svarīgās jomās kā pētniecība un izstrāde, atbalsts MVU, ilgtspējīga enerģija, cilvēkresursu pārvaldība un sociālā iekļaušana.

Lielākajā daļā dalībvalstu krīzes laikā pieņemtos valdību budžetus raksturoja nozīmīgs deficīts, un valsts parāda līmeņi dramatiski paaugstinājās, dažos gadījumos krietni pārsniedzot 100% no IKP. Pasliktinoties valsts finanšu situācijai, daudzas valstis veica plašus budžeta samazinājumus (fiskālo konsolidāciju), un daudzas valdības ievērojami samazināja publisko ieguldījumu apjomu.

Laikposmā no 2008. gada līdz 2013. gadam publiskie ieguldījumi ES reālā izteiksmē samazinājās par vidēji 20%, savukārt Grieķijā, Spānijā un Īrijā – par vairāk nekā 60%. ES-12 dalībvalstīs (1), kurās kohēzijas politikas finansējums ir īpaši svarīgs, publisko ieguldījumu kritums sasniedza 32%. Ņemot vērā to, ka vietējās un reģionālās pašvaldības Eiropas Savienībā ir

(1) Valstis, kas iestājās ES 2004. un 2007. gadā.

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

▶ GAISA PIESĀRŅŪJUMA KONCENTRĀCIJA (CIETĀS DAĻIŅAS – CD₁₀), 2011. GADS

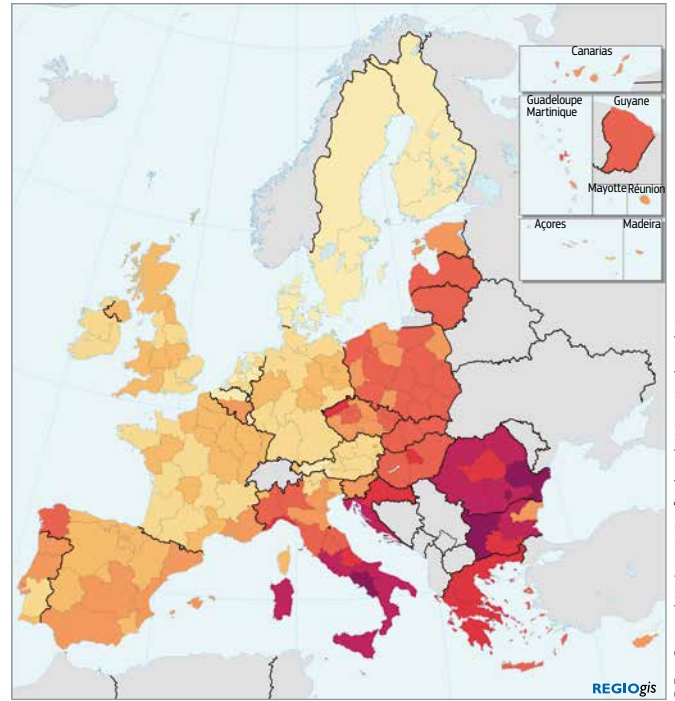
VIDĒJĀ KONCENTRĀCIJA DIENĀ (µg/m³)

- < 21
- 21 – 31
- 31 – 44
- 44 – 67
- > 67

PILSĒTU IEDZĪVOTĀJU SKAITS

- < 100 000
- 100 001 – 250 000
- 250 001 – 500 000
- 500 001 – 1 000 000
- 1 000 001 – 5 000 000
- > 5 000 000

Piezīme. Mērījumu staciju reģistrētais vidējais rādītājs pilsētu robežās.
Avots: EEZ, Eiropas Komisija

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

▶ EIROPAS VALDĪBAS KVALITĀTES INDEKSS, 2013. GADS

STANDARTNOVIRZE, DIAPAZONS NO SLIKTAS KVALITĀTES (NEGATĪVS VĒRTĒJUMS) LĪDZ AUGSTAI KVALITĀTEI (POZITĪVS VĒRTĒJUMS)

■ < -1,75	■ -0,75 – -0,25	■ 0,75 – 1,25
■ -1,75 – -1,25	■ -0,25 – 0,25	■ < 1,25
■ -1,25 – -0,75	■ 0,25 – 0,75	

Avots: ANTICORRP, pamatojoties uz Pasaules Bankas datiem un reģionālo valdības kvalitātes apsekojumu, Charron, N. *et al.* (2014)

atbildīgas par teju divām trešdaļām no publisko ieguldījumu kopsummas, krīzes ietekme ir bijusi ievērojama.

Šāda samazinājuma dēļ ir palielinājusies atkarība no kohēzijas politikas izaugsmi stimulējošu ieguldījumu finansēšanas jomā. Laikā no 2010. gada līdz 2012. gadam kohēzijas politikas finansējums bija līdzvērtīgs 21% no publisko ieguldījumu kopsummas visā ES. Kohēzijas valstīs kopā tas sasniedza 57% un Slovākijā, Ungārijā, Bulgārijā un Lietuvā pārsniedza 75%. Bez šī finansējuma publiskie ieguldījumi mazāk attīstītajās dalībvalstīs būtu samazinājušies vēl vairāk.

Atbalsts darbavietām un uzņēmējdarbībai

Kohēzijas politikas finansējums nepārprotami ir nodrošinājis taustāmus rezultātus daudzās būtiskās jomās. Laikā līdz 2012. gadam tika sniegts atbalsts vairāk nekā 60 000 pētniecības un izstrādes projektu un vairāk nekā 21 500 sadarbības projektu, kuros piedalījās uzņēmumi un pētniecības centri.

Laikā no 2007. gada līdz 2012. gadam, pateicoties kohēzijas politikai, līdz pat 68 miljoniem personu piedalījās darba tirgus programmās, tostarp 35 miljoni sieviešu, 21 miljons

jauniešu, 22 miljoni bezdarbnieku un gandrīz 27 miljoni cilvēku ar zemu izglītības līmeni (t.i. personas, kuras apguvušas vai nav pabeigušas obligāto izglītības programmu). Kohēzijas politika palīdzēja 5,7 miljoniem cilvēku atrast darbu un gandrīz 8,6 miljoniem – iegūt kvalifikāciju.

Turklāt, pateicoties finansējumam, vairāk nekā 5 miljoni iedzīvotāju ieguva piekļuvi platjoslas savienojumam, 3,3 miljoniem tika uzlabota dzeramā ūdens apgāde un 5,5 miljoniem tika nodrošināts savienojums ar centrālo kanalizācijas sistēmu un notekūdeņu attīrīšanas iekārtām. Turklāt sagaidāms, ka 2007.–2013. gadā īstenotās programmas vēl sniegs ievērojamus rezultātus turpmākajos mēnešos līdz pat 2015. gada beigām.

Atšķirību palielināšanās

Neraugoties uz šo labvēlīgo ietekmi un tendencēm, atšķirības starp reģioniem dažādās jomās joprojām ir lielas. Aizvadīto piecu gadu laikā ir padziļinājušās reģionālās atšķirības nodarbinātības un bezdarba rādītāju ziņā un vairs nesamazinās atšķirības attiecībā uz IKP uz vienu iedzīvotāju. Šīs norises nozīmē, ka līdz stratēģijas “Eiropa 2020”

►Sestais Kohēzijas forums notika septembrī Briselē, un tā temats bija "Ieguldījumi nodarbinātībai un izaugsmei: attīstības un labas pārvaldības veicināšana ES reģionos un pilsētās".

nodarbinātības un nabadzības mazināšanas mērķu īstenošanai ir ejams daudz tālāks ceļš nekā sākotnēji plānots, un, ņemot vērā ievērojamos budžeta ierobežojumus, nākamo gadu laikā būs jāiegulda liels darbs, lai šos mērķus sasniegtu.

Ekonomikas krīzes ietekme

Kā pirmās ekonomikas krīzes pirmās sekas izjuta celtniecības un rūpniecības nozares, kurās būtiski kritās nodarbinātības līmenis. Celtniecības nozarē to izraisīja nekustamā īpašuma "burbuļa" sprādziens, savukārt rūpniecībā – pieprasījuma samazināšanās pasaules mērogā.

Pēdējā laikā pasaules tirgi ir paplašinājušies un ir palielinājušies eksporta apjomi, stimulējot zināmu izaugsmi rūpniecībā. Tas ir jo īpaši svarīgi daudzām dalībvalstīm Centrāleiropā un Austrumeiropā, kurās rūpniecība nodrošina lielāku nodarbinātības un pievienotās vērtības īpatsvaru.

Krīzes teritoriālā ietekme nav bijusi viendabīga. Lielākajā daļā ES bija vērojama tendence, saskaņā ar kuru uzplaukumi un lejupslīdes vairāk ietekmēja lielpilsētu reģionus, savukārt lauku teritorijas pret šīm svārstībām kopumā bija noturīgākas.

“ Ziņojums skaidri parāda, ka kohēzijas politika ir kļuvusi par modernu un elastīgu instrumentu, kas ir piemērots dažādu Eiropas iedzīvotāju problēmu risināšanai. Kohēzijas politika tagad ir Eiropas ieguldījumu struktūra – tā ir dinamiska krīzes situācijās, bet stratēģiska attiecībā izaugsmes un tik ļoti nepieciešamo darbavietu radīšanas ziņā. Tā kā daudzas dalībvalstis ir novērsušas trūkumus infrastruktūras jomā, laiks, kad autoceļu un tiltu būvei tika izmaksātas milzīgas subsīdijas, ir pagājis. Ieguldījumi, kas vērsti uz inovācijām un videi draudzīgu izaugsmi, radīs kvalitatīvas ilgtermiņa darbavietas un veicinās mūsu reģionu konkurētspēju. ”

EIROPAS REĢIONĀLĀS POLITIKAS KOMISĀRS
JOHANNES HAHN

ES-15⁽²⁾ otrā līmeņa lielpilsētu reģioni uzrādīja vidējus rezultātus, savukārt ES-13⁽³⁾ reģionu rezultāti salīdzinājumā ar citiem reģioniem bija labāki. Pateicoties lielākam ražīguma pieaugumam, laikposmā no 2008. līdz 2011. gadam IKP kritums ES-15 reģionos bija mazāks nekā citos reģionos. Arī ES-13 reģionos, pateicoties lielākam ražīguma pieaugumam, samazinājās izaugsmes atšķirības ar pārējiem reģioniem.

Ilgtermiņi ieguldījumi pētniecības un izstrādes jomā

Ekonomikas krīzes laikā pētniecības un izstrādes nozares lejupslīde salīdzinājumā ar IKP nebija vērojama, un aizvadītā gada vai divu gadu laikā šajā nozarē pat ir sākusies neliela izaugsme, tomēr tā nav pietiekama, lai sasniegtu 2020. gadam noteikto 3% mērķi. Savukārt inovācijas joprojām ir izteikti koncentrētas telpiskā ziņā un nekas neliecina par to izplatību mazāk attīstītajos reģionos.

Pateicoties ieguldījumiem transporta un digitālajā infrastruktūrā, daudzos lauku apvidos un mazāk attīstītajos reģionos ir novērstas atsevišķas šo tīklu nepilnības. Jauns izaicinājums ir piekļuves nodrošināšana internetam,

(2) Valstis, kas iestājās ES līdz 2004. gadam.

(3) ES-12 un Horvātija.

izmantojot nākamās paaudzes tehnoloģijas, lauku apvidos, kuros šādas tehnoloģijas ir gandrīz nepieejamas.

Ekonomikas krīzes rezultātā visā ES tika veikti būtiski līdzekļu samazinājumi tirdzniecības un ārvalstu tiešo ieguldījumu jomā, kas ir svarīgs izaugsmi nodrošinošs avots mazāk attīstītajās dalībvalstīs. Laimīgā kārtā ir ievērojami uzlabojies ES-13 dalībvalstu eksports uz citām ES dalībvalstīm, un pašlaik šis eksports veido lielāku IKP daļu nekā pirms krīzes. Vienlaikus ir uzlabojies arī situācija ārvalstu tiešo ieguldījumu jomā.

Krīzes rezultātā, jo īpaši dienvidu dalībvalstīs, tika zaudēta puse nodarbinātības pieauguma, kas bija panākts laikposmā no 2000. gada līdz lejupslīdes sākumam. Tā rezultātā pārejas reģionos un mazāk attīstītajos reģionos nodarbinātības rādītāji ir par aptuveni 10% zemāki nekā valsts noteiktais mērķis salīdzinājumā ar attīstītajiem reģioniem, kur tie ir tikai par 3% zemāki nekā attiecīgais mērķis. Šajos reģionos ir novērojams arī lielāks bezdarba kāpums – laikposmā no 2008. līdz 2013. gadam vidēji par 5% salīdzinājumā ar 3% attīstītajos reģionos.

Nabadzība un sociālā atstumtība

Ekonomikas krīzes rezultātā ir palielinājies arī nabadzības un sociālās atstumtības risks. Laikposmā no 2009. gada līdz 2012. gadam nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto cilvēku skaits pieauga par 9 miljoniem, un šis pieaugums bija īpaši izteikts Grieķijā, Spānijā, Itālijā un Īrijā. Mazāk attīstītajās dalībvalstīs nabadzības risks pilsētās bieži vien ir daudz mazāks nekā pārējā valsts teritorijā, savukārt attīstītajās dalībvalstīs vērojama pretēja tendence.

Krīzes ietekme uz vidi nav bijusi viendabīga. Saimnieciskās darbības un ienākumu samazinājums ir atvieglojis siltumnīcefekta gāzu emisiju apjoma ierobežošanu, tomēr nav panākti īpaši energoefektivitātes uzlabojumi, tāpēc ļoti iespējams, ka, pieaugot pieprasījumam, būs vērojams pretējs process. Tā rezultātā 2020. gada mērķu sasniegšanai būs vajadzīgi lielāki ieguldījumi.

Ietekme uz pilsētām

Lai gan pilsētas tiek uzskatītas par inovāciju un izaugsmes virzītājspēku, krīzes laikā nodarbinātības līmenis pilsētu iedzīvotāju vidū pazeminājās vairāk nekā citos reģionos. Daudzās dalībvalstīs pilsētu iedzīvotāji ir pakļauti lielākam nabadzības un sociālās atstumtības riskam.

Ilgspējīgas izaugsmes pilsētvides dimensijai ir raksturīgas daudzas pretrunas. No vienas puses, daudzās pilsētās ir neapmierinoša gaisa kvalitāte, ko vēl vairāk pasliktina satiksmes sastrēgumi. Siltuma salas efekta dēļ pilsētas ir neaizsargātākas pret karstuma viļņiem, un, tā kā daudzos gadījumos pilsētas atrodas upju un jūras tuvumā, tās ir pakļautas arī plūdu riskam.

No otras puses, pilsētas sniedz būtiskus ieguvumus ekoloģiskās uzturam, jo nelielais attālums starp dažādām vietām mazina vajadzību pēc lielu attālumu mērošanas. Pilsētās arī ir pieejamāks sabiedriskais transports, nodrošinot lielākas energoefektīva transporta izvēles iespējas, turklāt pilsētu iedzīvotāji mājokļu apkurei vidēji patērē mazāk enerģijas.

Pārvaldība

Lai gan apsekojumos par pārvaldību un uzņēmējdarbības vides pieejamību dalībvalstīs Eiropas ziemeļos uzrāda labus rezultātus, joprojām ir pārāk liels skaits dalībvalstu, kuru valsts sektora iestāžu darba līmenis tiek novērtēts zemu un ievērojama iedzīvotāju daļa atzīst, ka maksā kukuļus. Jaunā pētījumā ir atklāts, ka daudzos gadījumos uzņēmējdarbības vides pieejamība un iestāžu darba kvalitāte nav viendabīga arī valsts robežās, un tas nozīmē, ka, lai panāktu mazāk attīstīto reģionu atbilstību standartam, iespējams, būs nepieciešama mērķtiecīgāka rīcība. Pētījums norāda arī, ka pārvaldības problēmas var kavēt sociālo un ekonomisko izaugsmi un ierobežot kohēzijas politikas ieguldījumu ietekmi.

Centrālie jautājumi stratēģijā “Eiropa 2020”

Iepriekšējā kohēzijas ziņojumā, kas tika publicēts 2010. gadā, bija uzsvērts, ka ieguldījumi ir ciešāk jāsaista ar stratēģiju “Eiropa 2020”, paredzot stingrākus nosacījumus un nodrošinot izsekojamākus rezultātus. Pamatojoties uz šiem ieteikumiem, tika veidota spēkā esošā reformētā 2014.–2020. gada perioda kohēzijas politika un tās izteikti stratēģiskā pieeja. Jauni noteikumi un nosacījumi attiecībā uz finansējumu kalpos kā atbilstīga reglamentējošā un makroekonomiskā sistēma, kas vēl jo vairāk palielinās politikas ietekmi.

Sestais ziņojums apliecina, ka, lai gan ekonomikas krīze ir padziļinājusi reģionālās izaugsmes atšķirības, valstu rādītāji un prognozes liecina par šīs tendences maiņu, daļēji pateicoties mērķtiecīgākiem kohēzijas politikas ieguldījumiem.

▶ **UZZINIET VAIRĀK**

http://ec.europa.eu/regional_policy/cohesion_report

► ATKLĀTIE DATI UN KOHĒZIJAS POLITIKA

PĀRREDZAMĪBAS UN IZPILDES SEKMĒŠANA

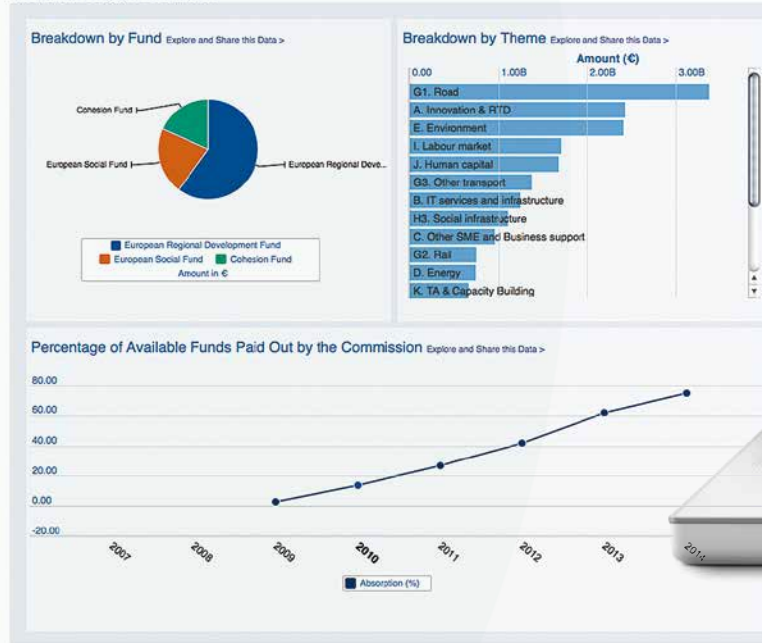
Kas ir atklātie dati? Valsts iestādes visā pasaulē rada un apkopo milzīgu daudzumu datu. Tie cita starpā ietver valdības statistiku, budžeta informāciju, parlamenta dokumentus, ģeogrāfiskos datus, tiesību aktus un datus par dažādām politikas programmām. Pēdējos gados daudzas valsts struktūras ir īstenojušas iniciatīvas, lai nodrošinātu to rīcībā esošo datu pieejamību ar mērķi veicināt pārredzamību un pārskatatbildību un rosināt jaunus saimnieciskās darbības veidus.

ES kohēzijas politika un atklātie dati

Informācijas un komunikācijas noteikumi 2014.–2020. gada finansēšanas periodam ietver prasību, kas paredz, ka vadošās iestādes atklātā un pieejamā veidā publicē detalizētu informāciju par ES finansējuma saņēmējiem⁽¹⁾.

Turklāt datu par virzību uz saskaņotajiem mērķiem apkopšana un publicēšana lielā mērā veido pamatu reformētajā pastiprinātas uzmanības pievēršanai ES kohēzijas politikas rezultātiem un jauno darbības programmu snieguma rādītāju sistēmai.

Available Budget 2007-2013

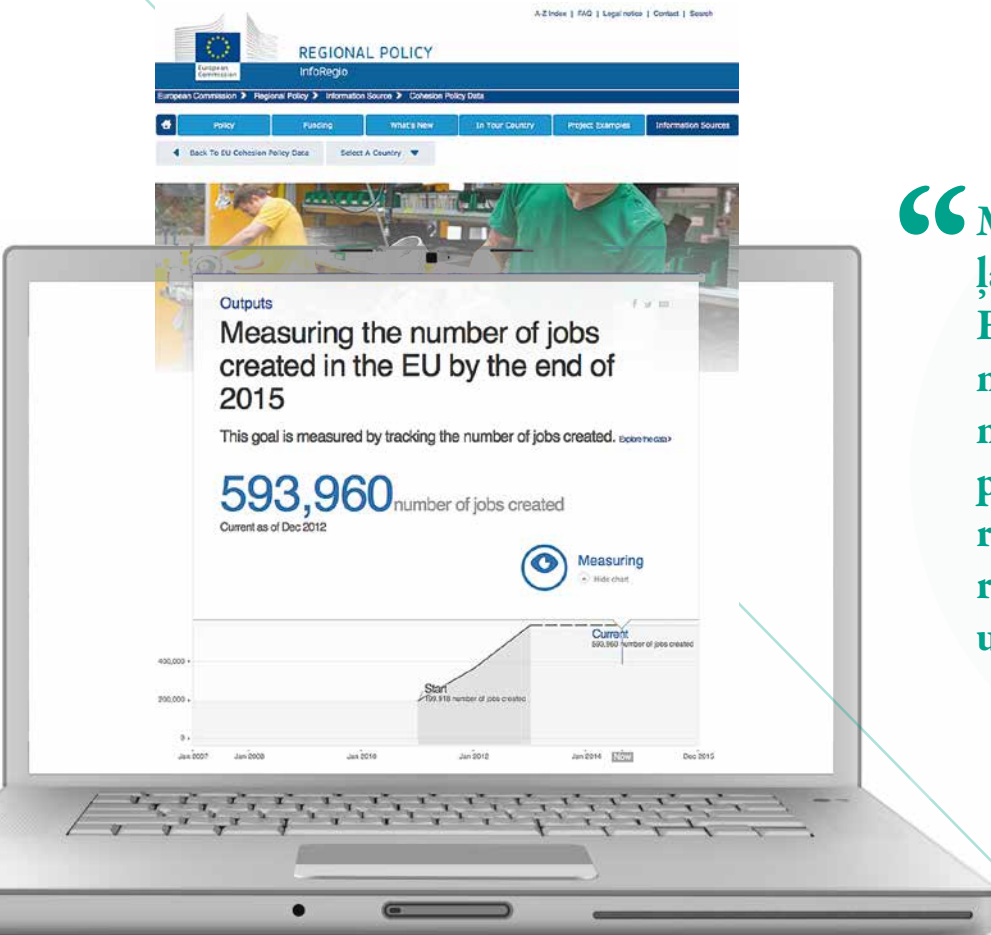
Jaunās ES kohēzijas politikas atklāto datu platforma

Eiropas Komisija 2014. gada jūlijā izveidoja atklāto datu platformu, kas sniedz jaunas iespējas iepazīties ar kohēzijas politikas darba rezultātiem.

Šī platforma nodrošina informāciju par katrā dalībvalstī panāktajiem rezultātiem, pamatojoties uz ziņojumiem, ko valsts iestādes ir iesniegušas Komisijai. Tā sniedz ziņas par to, kā tiek sadalīts finansējums starp valstīm, reģionu kategorijām, dažādiem fondiem, kā arī par sadalījumu atbilstoši tematiskajiem mērķiem. Platformā ir pieejamas daudzas interaktīvas kartes ar datiem par sociāli ekonomisko kontekstu un konkrētām problēmām, ar kurām saskaras Eiropas reģioni, pamatojoties uz Komisijas *Sestajā ziņojumā par ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju* sniegtajiem rādītājiem (skatīt rakstu 8. lpp.).

ES kohēzijas politikas atklāto datu platformas mērķis ir nodrošināt interaktīvu pieredzi un veicināt līdzdalību. Lietotāji var iepazīties ar datiem, izmantojot dažādas kartes un shēmas, paši izveidot vizualizācijas, lejupielādēt datu kopas dažādos formātos, komentēt un apspriest platformā pieejamos datus, kā arī sniegt atsauksmes. Viņi var arī izmantot sociālos plašsaziņas līdzekļus, lai kopīgotu datu kopas, kā arī iegult diagrammas un tabulas savos emuāros un tīmekļa vietnēs.

(1) Regulas (ES) NR. 1303/2013 115. panta 2.punkts, Kopīgo noteikumu regula.

“Mūsu reforma (...) mums ļaus apkopot rezultātus Eiropas līmenī un sniegs mums nepieciešamo informāciju, lai vienkāršā un pārlicinošā veidā paskaidrotu, kā politikas programma nodrošina uzlabojumus.”

EIROPAS REĢIONĀLĀS POLITIKAS KOMISĀRS JOHANNES HAHN

Platforma sniedz lietotājiem iespēju abonēt atjauninājumus, lai saņemtu informāciju par jaunu datu augšupielādi.

Kādi ir turpmākie plāni?

ES kohēzijas politikas atklāto datu platformas nolūks ir veicināt debates par darbības programmu izpildi.

Platforma tika prezentēta Sestā kohēzijas foruma laikā, kas 8. un 9. septembrī notika Briselē. Forums lēmumu pieņēmējiem un ieinteresētajām pusēm nodrošināja svarīgu iespēju apspriest to, kā kohēzijas politikas finansējums var uzlabot ekonomikas attīstības perspektīvas un Eiropas iedzīvotāju dzīves kvalitāti. “OPEN DAYS” 2014. gada pasākuma ietvaros reģioniem un pilsētām veltītajā Eiropas nedēļā pastiprināta uzmanība tiks pievērsta reģionālajai statistikai, tostarp tiks organizēts īpašs darbseminārs par kohēzijas politiku un atklātajiem datiem. Šajā darbseminārā arī tiks aplūkots, kā reģioni un pilsētas izmanto atklātos datus, lai uzlabotu vietējo pakalpojumu sniegšanu, un veicina iedzīvotāju dalību politikas veidošanā.

Izmantojot kohēzijas politikas atvērto datu platformu, 2014. gada rudenī tiks sniegta piekļuve jauniem datiem par rezultātiem, kurus dalībvalstis ir izklāstījušas savos 2013. gada

īstenošanas ziņojumos. Komisija arī izmantos platformu, lai atbilstoši jauno darbības programmu apstiprināšanas kārtībai un termiņiem publiskotu datus saistībā ar 2014.–2020. gada programmu plānošanas procesu (finansējuma piešķirumi, mērķi un rādītāji utt.).

Sekojiet izmaiņām šajā vietnē un izmantojiet platformas interaktīvās funkcijas, lai kopīgotu saturu, sniegtu komentārus un atsauksmes!

► UZZINIET VAIRĀK
<https://cohesiondata.ec.europa.eu/>

► EKONOMISKAIS UZSVARS PARTNERATTIECĪBU NOLĪGUMĀ AR GRIEĶIJU

KOHĒZIJAS POLITIKA EKONOMIKAS
PĀRSTRUKTURĒŠANAS UN PRIVĀTO
IEGULDĪJUMU RADĪŠANAS ATBALSTAM

Komisija 2014. gada 23. maijā apstiprināja Grieķijas ESI partnerattiecību nolīgumu (PA), tādējādi Grieķija, sekojot Dānijai un Vācijai, kļuva par trešo šādu nolīgumu noslēgušo dalībvalsti. Panorama sarunājās ar George Yannoussis, kurš kopš 2012. gada augusta veic Publisko ieguldījumu un ESI ģenerālsekretāra pienākumus

Attīstības un konkurētspējas ministrijā, Atēnās. G. Yannoussis bijušā attīstības ministra Kostis Hatzidakis padotībā koordinēja PN projekta sagatavošanas un iesniegšanas procedūras.

► Kad Grieķija sāka sava PN izstrādi? Kā tika organizēts sagatavošanās process, un kādas bija sistēmas galvenās priekšrocības un trūkumi?

Attīstības un konkurētspējas ministrija un jo īpaši Publisko ieguldījumu un VSID (GSPI-NSRF) ģenerālsekretariāts kā atbildīgā iestāde par jaunā PN sagatavošanu sāka un koordinēja konsultāciju procesu kopā ar valsts un reģionālās politikas lēmumu pieņēmējiem, kā arī partneriem un ieinteresētajām pusēm to attiecīgajās teritoriālajās un tematiskajās jomās.

Ministrija izsūtīja apkārtrakstus (2012. gada aprīlī, 2013. gada martā) ar mērķi koordinēt konsultāciju procesu un PN projekta izstrādes gaitu. Kompetentās struktūras un visas attiecīgās ieinteresētās puses valsts, nozaru un reģionālā līmenī ir sadarbojušās un pieņēmušas lēmumus par galvenajiem stratēģiskajiem ierosinājumiem saistībā ar mūsu valsts attīstību jaunā plānošanas perioda laikā. Tajā pašā laikā tika organizēta Valsts attīstības konference, 13 reģionālās konferences un darbsemināri katrā reģionā saistībā ar pētniecības un inovācijas stratēģijām pārdomātas specializācijas (RIS3 stratēģija) jomā. Arī citas atbilstošās ministrijas ir organizējušas attīstības konferences.

Intensīva un auglīga apspriešanās procesa gaitā galvenie aplūkoti jautājumi bija attīstības vajadzību noteikšana nozaru/reģionālajā līmenī, tematisko prioritāšu analīze, teritoriālās problēmas un horizontālo principu piemērošana. Paralēli konsultāciju procesam attiecīgos gadījumos tika pasūtīti un izmantoti ekspertu ziņojumi.

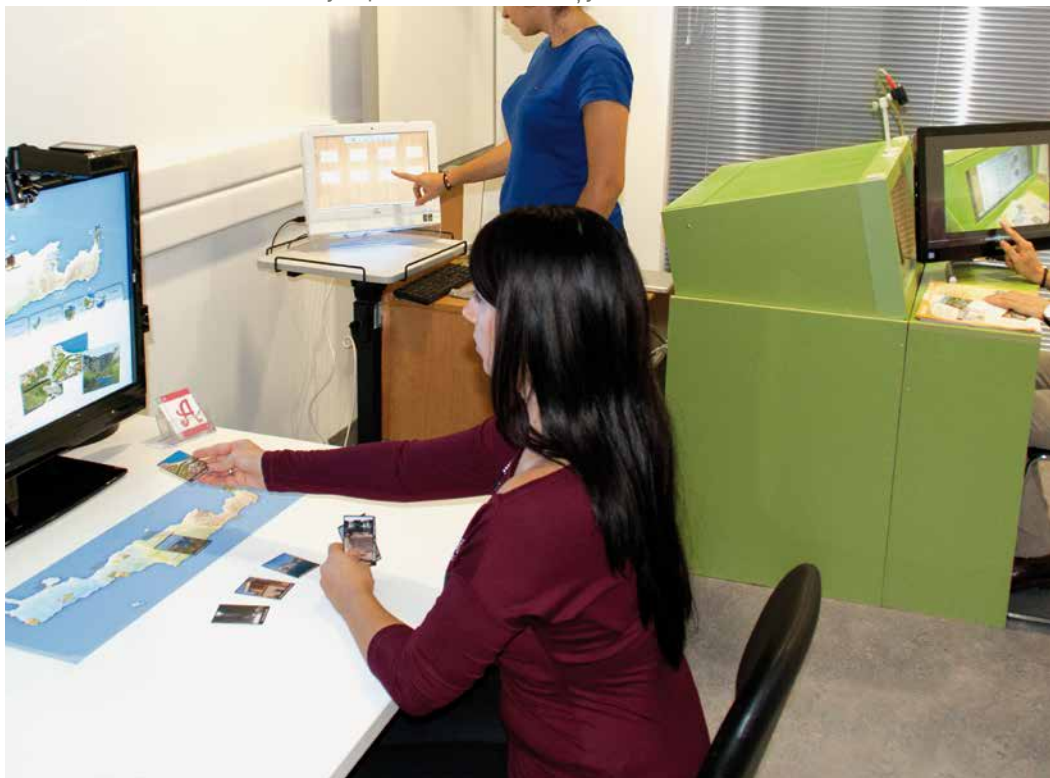
► Cik lielā mērā Grieķijas PN ir tapis, pateicoties galveno iesaistīto dalībnieku (ministriju, reģionu, pilsētu, uzņēmumu, akadēmisko aprindu pārstāvju, NVO u. c.) partnerībai?

Papildus ministrijām, reģioniem un pašvaldībām apspriešanās procesā piedalījās liels skaits struktūru, iestāžu un organizāciju. Turklāt mums ir jāņem vērā, ka apspriešanās process notika paralēli kompetentajās ministrijās un reģionos, kā arī daudz plašākā mērogā, iesaistot ministriju un

▶ Krastmalas atjaunošana Salonikos, Grieķijas otrajā lielākajā pilsētā.

▶ Grieķijas Pētniecības un tehnoloģiju fonds (Foundation for Research and Technology-Hellas – FORTH) Heraklionā ir viens no lielākajiem pētniecības centriem Grieķijā.

reģionu pārraudzītās struktūras, NVO, vietējās attīstības organizācijas, vides aģentūras, sociālos partnerus, izglītības iestādes, uzņēmējdarbības nozares pārstāvjus, apvienības, pētniecības organizācijas utt.

Šāda mēroga apspriešanās procesa galarezultātā (piemēram, izmantojot anketas, izstrādājot īpašas informācijas un konsultāciju tīmekļa vietnes, organizējot apspriešanās sanāksmes un tematiskās grupas, izveidojot darba grupas jauno DP plānošanai, rīkojot informācijas dienas utt.) ministriju un reģionu vārdā tika iesniegti priekšlikumi Attīstības un konkurētspējas ministrijai saskaņā ar ministriju apkārtrakstos sniegtajiem norādījumiem.

Mūsaprāt apspriešanās ir nepārtraukts un pastāvīgs process, kam būtu jāsniedz nozīmīgi rezultāti arī jauno darbības programmu īstenošanas, uzraudzības un novērtēšanas jomā.

▶ Kā jūs vērtējat Komisijas dienestu ieguldījumu jūsu valsts sarunu laikā?

Komisija izmantoja savus dienestus, lai risinātu ar PN sagatavošanu saistītās problēmas un sarežģījumus. Nostājas dokuments, kas tika publicēts 2013. gada novembrī, sniedza impulsu apsvērt prioritāšu organizēšanu saskaņīgās mērķu grupās un vispārīgos darbības virzienos. Komisijas dienestu un ekspertu sniegtais atbalsts principu un metodikas ieviešanā “pārdomātas specializācijas” un “uzņēmējdarbības atklājumu” jomā valsts un reģionālajā līmenī ir bijis ļoti vērtīgs un joprojām turpinās. Arī Komisijas dienestu piezīmes

un novērojumi par PN neoficiālajām versijām bija ļoti noderīgi. Visbeidzot, 24 stundas ilgās sarunas, kas nedēļu pirms PN oficiālās apstiprināšanas notika starp valsts iestādēm un Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD kompetentajiem dienestiem, apliecināja abpusējo vēlēšanos sagatavot visiem pieņemamu dokumentu, kas ir saderīgs ar abu pušu stratēģijām.

No otras puses, mēs nevaram neņemt vērā traucējumus, kas izriet no ESI regulu, valsts atbalsta noteikumu, PN vai DP iesniegšanā izmantojamo “veidņu” un citu Komisijas pieņemto noteikumu un direktīvu radītās kopējās sarežģītības.

▶ Kādā mērā darbs pie PN un DP izstrādes bija kopējs uzdevums?

PN sagatavoja centrālā Attīstības programmu stratēģiskās plānošanas un novērtēšanas īpašā nodaļa ģenerālsēkretāra un ministra vadībā, ar vairāku ārējo ekspertu un ministra kabineta konsultantu palīdzību. DP sagatavo vadošās iestādes. Septiņu valsts DP izstrāde ir uzticēta kompetento ministriju vadošajām iestādēm atkarībā no katras DP intervences jomas, un 13 reģionālo DP sagatavošana ir uzdots attiecīgo reģionu vadošajām iestādēm. DP izstrāde tika sākta paralēli PN, bet pēc galveno pamatnostādņu un prioritāšu precizēšanas šis izstrādes process kļuva intensīvāks. Centrālās un reģionālās plānošanas iestādes ir iesaistītas pastāvīgā dialogā, savukārt Komisija piedalās diskusijās par konkrētiem jautājumiem, piemēram, RIS3, sociālā politika vai vides jautājumi.

► Iniciatīvas “Jaunas zināšanas” ietvaros IKT, lauksaimniecības, zivsaimniecības, lopkopības, pārtikas biotehnoloģijas, vides, enerģētikas, ūdens resursu, transporta, veselības un kultūras mantojuma jomā ir finansēti 27 pētniecības un inovāciju projekti.

► Kāda bija jūsu pieredze, cieši koordinējot četru fondu izstrādi? Kā jūs iedibinājāt saskaņotu pieeju?

Attīstības projektu kontekstā ir īpaši svarīgi apvienot vairāku fondu finanšu resursus. Piemēram, ieguldījumus (ERAF) un apmācību (ESF) varētu produktīvi apvienot, lai atbalstītu uzņēmuma inovāciju un dažādošanas plānus. Lai atbalstītu lauksaimniecības un pārtikas produktu ražošanas uzņēmumus, ir jāapvieno ERAF un ELFLA finansējums. Tomēr regulā un “veidnē” ir norādīts, ka šāds apvienojums ir jāizmanto izņēmuma gadījumos un ir pienācīgi jāpamato. Norobežošanas argumenti ir tikpat spēcīgi kā iepriekš. Turklāt, ņemot vērā ar pārvaldes efektivitāti saistītus iemeslus, Komisijas dienesti, tāpat kā kompetento politikas veidošanas struktūru valsts dienesti, atbalsta atsevišķu projektu iesniegšanu katram finansējuma avotam. Ar pārvaldību saistītu iemeslu dēļ iestādes atturas no šādu apvienojumu izmantošanas praksē.

Papildus šīm praksēm Komisija iesaka apvienot ERAF finansējumu ar pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” un COSME ietvaros piešķirtajiem līdzekļiem. Mēs neesam pārliecināti, ka gadījumā, ja tiktu pieņemts lēmums par šāda projekta īstenošanu, tā darbība noritētu bez traucējumiem. Ir jāatrod visaptverošs risinājums pārliecinošākai procedūru integrācijai ES līmenī.

► Kādā mērā kohēzijas politika varētu veicināt Grieķijas ekonomisko attīstību?

Grieķijas ekonomika kopš 2008. gada darbojas finanšu krīzes apstākļos, un kompetentās iestādes ir bijušas spiestas radikāli samazināt publiskos izdevumus, tostarp ieguldījumu finansējumu. Gandrīz viss šajā periodā ieguldītais publiskais finansējums, kā arī turpmākajos gados plānotie līdzekļu ieguldījumi ir piešķirti Eiropas līmenī. Līdz nepieņemam līmenim ir samazināts arī privātais finansējums, kas salīdzinājumā ar ES vidējo rādītāju bija zems arī pirms krīzes. Tāpēc ESI fondu nozīme labklājības radīšanā Grieķijā ir ļoti nozīmīga.

Problēmu raksturo daudzējādi aspekti. Pagātnē struktūrfondi sniedza lielu ieguldījumu pieprasījuma palielināšanā, bet jaunajā periodā mērķis ir apgāde, tostarp eksporta pieaugums. Šāda mērķa sasniegšanai ir vajadzīga ekonomikas pārstrukturēšana, un sagaidāms, ka ESI fondi atbalstīs šā uzdevuma izpildi. Turklāt, lai nodrošinātu, ka Grieķijas ienākums uz vienu iedzīvotāju 2020. gadā būtu līdzvērtīgs attiecīgajam 2008. gada rādītājam, saskaņā ar starptautisko ekspertu aplēsēm kopējam ieguldījumu apjomam valstī ir sešas reizes jāpārsniedz ESI fondu finansējuma apjoms (sk. tabulu). Tas nozīmē, ka ESI fondiem ir jādarbojas kā privāto ieguldījumu dzinējspēkam. Tas arī nozīmē, ka struktūrfondu līdzekļi ir izmantojami pēc tam, kad būs veikti būtiski uzlabojumi uzņēmējdarbības vidē.

GRIEKIJAS KOHĒZIJAS POLITIKA SKAITĻOS

Kopējais no kohēzijas politikas un citiem ESI fondiem Grieķijai paredzētais piešķirums 2014.–2020. gada plānošanas periodā
▶EUR (pašreizējās cenās)

ERAF	▶ € 8 165 716 613
ESF	▶ € 3 690 994 020
Kohēzijas fonds	▶ € 3 247 019 502
Kohēzijas fonda pārskaitījums uz Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu (EISI)	▶ € 580 038 571
Eiropas teritoriālā sadarbība	▶ € 231 634 557
Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva (JNI)	▶ € 171 517 029
Eiropas Atbalsta fonds vibrūcīgākajām personām (EAFVP)	▶ € 280 972 531
ELFLA	▶ € 4 223 960 793
EJZF	▶ € 388 777 914
KOPĀ	▶ € 20 980 631 530

▶Kādas ir jūsu prognozes par to, kādi būs Grieķijas rezultāti septiņu gadu perioda beigās?

Sagaidāmie rezultāti ir atspoguļoti apstiprinātajā PN dokumentā, un tie tiks precizēti DP rezultātu rādītājos. Tos var rezumēt šādi. **Pirmkārt**, krīzes radītās nabadzības apkarošana (ESF izmantošana galvenokārt pārkvalificēšanās vajadzībām, sociālajai uzņēmējdarbībai utt.) un pamata radīšana stipriņiem un ienesīgiem ieguldījumiem nozarēs ar lielu ietekmi uz IKP un nodarbinātību (t. i., lauksaimniecība un pārtikas produktu ražošana, tūrisms, atjaunojamie energoresursi).

Otrkārt, atbalsts privātām iniciatīvām īpaši svarīgās ekonomikas nozarēs, vienlaikus sagatavojot intervences pasākumus strauji augošās uz inovācijām un zināšanām balstītās rūpniecības nozarēs.

Treškārt, uzsvars uz atbalstu inovatīvai, uz eksportu orientētai uzņēmējdarbībai (t. i., kosmētika un ģeneriskie farmācijas produkti, IKT, līgumpētniecība). Specializācija inovāciju veicināšanas jomā ir jāapvieno ar atbalstu augšupējām uzņēmējdarbības iniciatīvām, ko īsteno gan vietējie, gan starptautiskie inovāciju izstrādātāji. Valsts atbalsta tiesiskā regulējuma kontekstā GSPI-NSRF pašlaik izskata piemērotākos finanšu instrumentus, ņemot vērā dažādos ieguldītāju apstākļus.

▶Cik plaša ir bijusi jūsu saziņa ar citām dalībvalstīm, kuras izstrādā savus PN?

Grieķija 2014. gada pirmajā pusgadā bija Eiropas Savienības prezidentvalsts, un tai bija iespēja veikt vispārējas informācijas apmaiņu ar pārējām dalībvalstīm. Tomēr ierobežoto laika resursu un valsts ekonomikas īpatnību dēļ plaša apspriešanās par konkrētiem jautājumiem ar citām valstīm nebija iespējama. Komisija, cenšoties sniegt atbalstu PN izstrādē, ir sniegusi informāciju par citu dalībvalstu labo praksi, jo īpaši saistībā ar “nosacījumu” tabulu aizpildīšanu.

▶Kādus secinājumus esat guvuši no šī uzdevuma, un ko jūs darītu citādi, ņemot vērā gūto pieredzi un zināšanas?

Jaunā perioda plānošana ir jāorganizē kā nepārtraukts process, iekļaujot patiesus novērtējumus un dažāda veida izvērtējumus, un nav pareizi tai pastiprināti pievērsties tikai pēdējā vai divos pēdējos gados plānošanas perioda beigās. Jo īpaši ir jāpārskata novērtēšanas prakses, un novērtētājiem ir jāiegūst zinātība par modernajām metodēm, piemēram, salīdzinošo novērtēšanu, hipotētisko novērtēšanu, ekonometriskajiem modeļiem utt. Ir jānodrošina, lai civiliedzīvnieki ierēdņi, kas sagatavo šo pētījumu darba uzdevumus un atbild par to rezultātu un ieteikumu izmantošanu, saņemtu attiecīgu apmācību par šīm metodoloģijām.

Tajā pašā laikā citiem dienestiem un pētniecības struktūrām (t. i., novērošanas centriem) ir jāapkopo informācija un kvantitatīvie dati par pasaules mēroga konkurences tendencēm valsts vai reģionālā līmenī svarīgās nozarēs, kas varētu palīdzēt MVU pieņemt autentiskus lēmumus. Arī dialogam starp ieinteresētajām pusēm, ekspertiem un attiecīgajiem civiliedzīvniekiem ir jābūt nepārtrauktam un jāpamatojas uz iepriekšējā darbā iegūtiem konkrētiem datiem, kā arī nākotnes tendencēm vai paredzamajiem pārtraukumiem. Mērķu noteikšanā ir svarīgs elastīguma un precizitātes līdzsvars, bet, lai to sasniegtu, uzsvars no finanšu uzraudzības ir jānovirza uz projektu uzraudzību.

▶UZZINIET VAIRĀK
www.ggea.gr/index_en.htm

▶ KOPĪGA IZAUGSME – PĀRDOMĀTI IEGULDĪJUMI IEDZĪVOTĀJU INTERESĒS

“OPEN DAYS 2014” – 12. REĢIONIEM
UN PILSĒTĀM VĒLTĪTĀ EIROPAS NEDĒĻA

“OPEN DAYS”, ikgadējais forums, kuru kopīgi rīko Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts un Reģionu komiteja, 2014. gadā no 6. oktobra līdz 9. oktobrim notiks Briselē, un tā devīze būs “Kopīga izaugsme – pārdomāti ieguldījumi iedzīvotāju interesēs”.

Apstākļos, ko raksturo Eiropas centieni sekmēt ekonomikas atveseļošanu ar kohēzijas politikas ieguldījumu politikas un dalībvalstu izstrādātu partnerattiecību nolīgumu un darbības programmu palīdzību, “OPEN DAYS 2014” būs forums aktīvām debatēm un diskusijām par virkni dažādu jautājumu.

Galvenie temati

“OPEN DAYS 2014” forums būs vērsts uz trīs svarīgiem tematiem.

“Reģionālo stratēģiju sasaiste” vērš uzmanību uz daudzajiem jautājumiem, kas veido Eiropas reģionu atveseļošanās pamatu, jo īpaši tādos jautājumos kā pārdomāta specializācija, digitālās programmas, atbalsts MVU, ekonomika ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni, apmācība un sociālā iekļaušana, inovāciju veicināšana, modernizācija, sociālā iekļaušana un pilsētu attīstība.

Segments “Spēju veidošana” vērš uzmanību uz labas prakses un instrumentu apmaiņu programmu pārvaldības jomā, jo īpaši saistībā ar finansēšanas vadību, publiskā iepirkuma procedūrām, rezultātu un ietekmes novērtēšanu.

“Teritoriālās sadarbības” jomā ir detalizēti aplūkoti Eiropas programmu “jaunā paaudze”, proti, INTERREG, URBACT, ESPON, INTERACT, kā arī iniciatīvas starptautiskās sadarbības jomā.

Augsta līmeņa lektori

Atklāšanas sesijā 6. oktobrī vairākas galvenās runas sniegs augsta līmeņa amatpersonas, tostarp Eiropas reģionālās politikas komisārs Johannes Hahn un Reģionu komitejas priekšsēdētājs Michel Lebrun. Plānots, ka sesijā piedalīsies arī Eiropas Parlamenta priekšsēdētājs Martin Schulz un ES Padomes prezidējošās valsts vārdā – Itālijas ministru prezidenta vietnieks Graziano Delrio.

Šajā sesijā tiks analizētas ar jaunā kohēzijas politikas cikla sākšanu saistītās problēmas un iespējas. Vieslektors Angel Gurría, ESAO ģenerālsekretārs, iepazīstinās ar divām svarīgām publikācijām – publikāciju “Reģionālā perspektīva”, kas tiks publicēta pasākumā, kā arī ziņojumu par reģionālo labklājību.

REGI-COTER sanāksme

Sesijas atklāšanas sanāksmei sekos Eiropas Parlamenta Reģionālās attīstības komitejas (REGI) un Reģionu komitejas Teritoriālās kohēzijas politikas komisijas (COTER) kopējā sanāksme. Tas sniedz iespēju īstenot diskusiju saistībā ar kohēzijas politikas paketi 2014.–2020. gadam un tās jaunajiem instrumentiem, piemēram, integrēto teritoriālo pieeju un sabiedrības virzītu vietēju attīstību. Galvenā uzmanība būs vērsta uz būtisko jautājumu par to, kā nodrošināt, lai vietējām un reģionālajām iestādēm būtu nepieciešamās spējas ieviest jaunus Eiropas struktūrfondus un ieguldījumu fondus (ESI).

Turpmāko trīs dienu laikā notiks aptuveni 100 darba sesiju, tostarp darbsemināri labas prakses apmaiņai un kopīgas speciālistu apmācības, kā arī ekspertu grupu debates konkrētu tematu apspriešanai.

Universitātes programma

Ļoti sekmīgā OPEN DAYS universitātes programma iepazīstina ar jaunu pētījumu par reģionālo un pilsētu attīstību. Tā sniegs iespēju akadēmisko aprindu pārstāvjiem, speciālistiem, ES amatpersonām un citiem ieinteresētajiem dalībniekiem apmainīties viedokļiem un pārbaudīt jaunas akadēmiskās koncepcijas reģionālās politikas un pilsētvides politikas jomā.

Šis formāts atvieglo tīkla saikņu veidošanu starp studentiem, akadēmisko aprindu pārstāvjiem, ES iestādēm un reģionālajiem partneriem, kā arī uzlabo informētību, piesaistot studentus un jaunus pētniekus ES kohēzijas politikas tematam.

Saņemot atbalstu no dažādu Eiropas valstu akadēmisko aprindu pārstāvjiem un pētniekiem, kuri darbojas ES kohēzijas politikas un saistītās politikas jomās, ir organizēti astoņi darbsemināri.

Meistarklase

Arī šogad OPEN DAYS universitāte rīko meistarklasi doktorantūras studentiem un jauniesācējiem pētniekiem, kuri darbojas reģionālās politikas un pilsētvides politikas jomā. Meistarklasi organizē Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts, sadarbojoties ar Reģionālās pētniecības apvienību, un tās mērķis ir uzlabot izpratni par ES kohēzijas politiku un tās izpētes iespējām 30 izvēlētu studentu un pētnieku vidū, kuri pārstāv gan ES dalībvalstis, gan trešās valstis.

Eiropa manā reģionā/pilsētā

Cenšoties tuvināt "OPEN DAYS" pasākumu vietējām un reģionālajām ieinteresētajām pusēm, visā Eiropā tiek organizēti ar "OPEN DAYS 2014" tematiskajām prioritātēm saistīti vietējie pasākumi ar nosaukumu "Eiropa manā reģionā/pilsētā".

To mērķauditorija ir vispārējā sabiedrība, iespējamie ES reģionālās politikas atbalsta saņēmēji, eksperti, akadēmisko aprindu pārstāvji un plašsaziņas līdzekļi. Pasākumi tiek organizēti dažādās formās – kā konferences, darbsemināri, radio/TV pārraides vai izstādes, pamatojoties to organizatoru lēmumiem vietējā reģionā vai pilsētā.

Laikposmā no septembra līdz novembrim visā Eiropā plānots organizēt vairāk nekā 300 vietējo pasākumu, piesaistot 80–90 000 iedzīvotāju un ekspertu.

"OPEN DAYS" kino

Šāgada jaunievedums ir "OPEN DAYS kino", kas dalībniekiem sniegs iespēju noskatīties īsus videoklipus, kuri iepazīstinās ar izciliem ESI fondu finansētiem projektiem un labām reģionālās un pilsētu attīstības praksēm no visas Eiropas.

"OPEN DAYS" laikā sabiedrība arī tiek iepazīstināta ar vairākiem ziņojumiem, tostarp Eiropas Komisijas *Sesto ziņojumu par ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju*, Eurostat 2014. gada *reģionālās gadagrāmatas 2014. gada izdevumu* un ESAO ziņojumu par *reģionālo labklājību*.

SEKOJIET "OPEN DAYS" TIEŠSAISTĒ VAIRĀKI DARBSEMINĀRI TIKS STRAUMĒTI TIEŠSAISTĒ

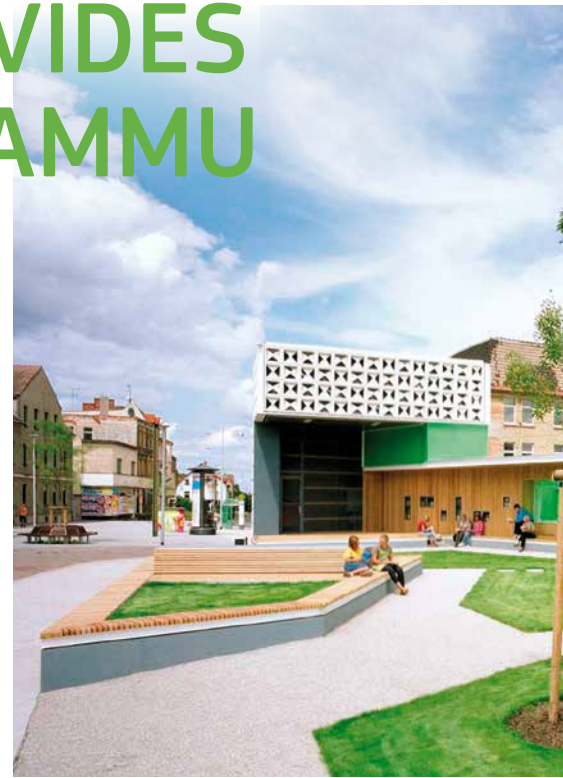
▶ **UZZINIET VAIRĀK "OPEN DAYS" TĪMEKĻA VIETNĒ**
www.opendays.europa.eu

▶ CELĀ UZ ES PILSĒTVIDES ATTĪSTĪBAS PROGRAMMU

PASĀKUMU VEIKŠANA AR PILSĒTVIDI
SAISTĪTO JAUTĀJUMU LABĀKAI
INTEGRĒŠANAI ES POLITIKAS
VEIDOŠANĀ

Vairāk nekā divas trešdaļas ES iedzīvotāju dzīvo lielās un mazās pilsētās. ES politikas programmas un iniciatīvas ietekmē šīs pilsētas arvien plašākā mērā, piemēram, tādās jomās kā sociālie jautājumi, kultūra, transports, enerģētika un vide. Komisija ir sākusi pilsētattīstības programmas izstrādi, lai ciešāk integrētu šīs daudzās politikas programmas. Pilsētu forumā, kas 2014. gada februārī notika Briselē, saistībā ar ES pilsētvides attīstības programmu tika uzdoti jautājumi “kāpēc?”, “kas?” un “kā?”

Kāpēc vajadzīga pilsētvides attīstības programma?

Aptuveni 72 % no kopējā ES iedzīvotāju skaita – gandrīz 360 miljoni cilvēku – dzīvo lielpilsētās, mazpilsētās un priekšpilsētās, un domājams, ka laikā līdz 2050. gadam šo iedzīvotāju īpatsvars pieaugs līdz 80%. Pilsētu teritorijas ir paradoksālas – tajās norit ekonomikas izaugsme, bet tajā pašā laikā tiek reģistrēti augstākie bezdarba rādītāji; pateicoties apdzīvotības blīvumam, ir iespējams veidot energoefektīvākus mājokļus un transporta veidus, tomēr vienlaikus radot arī sastrēgumus un piesārņojumu. Šo sarežģīto problēmu risināšanai ir vajadzīga integrētā pieeja.

Jau ir panākts progress, reformētajā kohēzijas politikā iestrādājot spēcīgu pilsētvides dimensiju. Sagaidāms, ka vairāk nekā puse 2014.–2020. gada perioda kohēzijas politikas budžeta tiks ieguldīta pilsētās, un aptuveni EUR 330 miljoni ir īpaši asināti ar pilsētvidi saistītiem inovatīviem pasākumiem, lai rastu risinājumus ar pilsētu ilgtspējīgu attīstību saistītām problēmām.

Saskaņā ar aplēsēm divas trešdaļas ES politikas programmu skar pilsētas, un ir svarīgi, lai attiecīgie dalībnieki Eiropas, valsts, reģionālajā un vietējā līmenī šīs pieejas pienācīgi koordinētu un atbalstītu.

Ir atzīts, ka pilsētvides attīstības programma varētu veidot saskaņotāku pieeju pilsētvides attīstībai, piemēram, nodrošinot, ka dažādas politikas programmas, kurām piemīt ar pilsētām saistīta dimensija, netiek izskatītas atsevišķi. Šis plāns arī varētu uzlabot vairāklīmeņu pārvaldību un sadarbību pār administratīvajām robežām. Turklāt stratēģijas

“Eiropa 2020” pamatmērķu – gudras, ilgtspējīgas un iekļaujošas izaugsmes – īstenošana nav iespējama bez Eiropas pilsētu aktīvas līdzdalības.

Faktiski visas ieinteresētās puses, tostarp Eiropas Parlaments, Reģionu komiteja un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja, kā arī pilsētu apvienības ir paudušas piekrišanu tam, ka Eiropas pilsētvides attīstības programma ir vajadzīga. Galvenais jautājums – kāds šis plāns būs realitātē.

Kādam būtu jābūt ES plānam?

Dažas ieinteresētās puses redz ES pilsētattīstības programmu kā satvaru darbības noteikšanai, proti, tam ir jānodrošina dažādo iniciatīvu un politikas programmu saskaņotība, jānosaka skaidri Eiropas, valsts, reģionālo un vietējo iestāžu pienākumi, un pilsētām šis plāns jāizmanto savu vietējo politikas programmu un plānu īstenošanai.

Citi uzskata, ka ES pilsētattīstības programmai galvenokārt būtu jābūt instrumentam, kas nodrošina pilsētu un to politisko līderu iesaisti ES politikas veidošanā un politikas īstenošanā – “plāns pilsētām, ar pilsētām un starp pilsētām” – ar īpašu uzsvāri uz stratēģiju “Eiropa 2020”.

Ir ļoti svarīgi, lai par plāns netiktu interpretēts kā rīks, kas nodrošina ES dominanci pār valdībām vietējā līmenī, bet gan kā rīks, kas ļauj pievērst vairāk uzmanības pilsētvides jautājumiem dažādu pilsētu attīstības iniciatīvu ietvaros dalībvalstu līmenī. Eiropas pilsētām ir dažādas iespējas, un tās saskaras ar atšķirīgām problēmām. Pilsētvides attīstības programmā ir jāatzīst un jāizkopj šīs unikālās vērtības.

▶ Brivdabas bibliotēka Magdeburgā, Vācija.

ES POLITIKAS PROGRAMMU PILSĒTU DIMENSIJA

Daudzas ES politikas programmas ietver iniciatīvas, kas ir vērstas uz pilsētām kā galvenajām dalībniecēm vai pilsētu teritorijām kā šo politikas programmu īstenošanas vietām, piemēram, enerģētikas un vides iniciatīva (“Pilsētu mēru pakts”), transports un digitālā programma (“Progresīvo pilsētu un pašvaldību iniciatīva”). Nozīmīgi piemēri ir atrodamī arī kultūras un vides jomā. Komisija kopš 2008. gada organizē Eiropas Zaļās galvaspilsētas konkursu, kura ietvaros tiek apbalvotas pilsētas, kas pastāvīgi ievēro augstus vides aizsardzības standartus. Šis konkurss sniedz pozitīvu paraugu, iedvesmojot citas pilsētas un popularizējot paraugpraksi un labu pieredzi. Vairāk nekā 25 gadus pēc programmas “Eiropas kultūras galvaspilsēta” izveides tā ir kļuvusi par vienu no ES populārākajām pilsētu iniciatīvām.

▶ UZZINIET VAIRĀK PAR ES POLITIKAS PROGRAMMU PILSĒTU DIMENSIJU:

http://ec.europa.eu/regional_policy/urban/portal/index_en.cfm?smenu_mapping_id=1

▶ Batanas upes kā pilsētas ekoloģiskā koridora atjaunošanas plāni, Vitorija-Gasteiza, Spānija.

“No piesārņojuma līdz nabadzībai, no bezdarba līdz enerģētikai, – mēs nevaram novērst Eiropas problēmas vai īstenot tās mērķus, ja nerisinām šos jautājumus Eiropas pilsētās. ES pilsētvides attīstības programmā ir jāņem vērā subsidiaritātes princips, bet gadījumos, kad varam uzlabot ES politikas programmas, stiprinot pilsētu dimensiju, mums tas ir jā dara, un Eiropas pilsētām kā ES partnerēm ir jānodrošina lielāka ietekme.”

EIROPAS REĢIONĀLĀS POLITIKAS KOMISĀRS JOHANNES HAHN

ES pilsētvides attīstības programma – kā?

2014. gada Pilsētu forumā “Rītdienas pilsētas – ieguldījumu veikšana Eiropā” tika ierosināti vairāki iespējami nākotnes ES pilsētattīstības programmas īstenošanas veidi, piemēram:

- ▶ ES politikas programmu, kas tieši vai netieši ietekmē pilsētas, saskaņošanas stiprināšana, piemēram, stratēģijas “Eiropa 2020” pilsētu koordinācijas platforma, ietekmes uz pilsētām novērtējums u. c.;
- ▶ labāka saikne un saskaņība starp ES, valsts un vietējā līmeņa politikas veidošanu – piemēram, lielākas nozīmes piešķiršana starpvaldību sadarbībai pilsētu attīstības jomā;
- ▶ nostiprināta un labāk koordinēta zināšanu bāze, sadarbības tīklu veidošana un zināšanu apguve.

Lai paplašinātu diskusiju par šiem jautājumiem, Komisija pieņēma paziņojumu “ES rīcībpolitiku urbānā dimensija – ES pilsētprogrammas galvenie aspekti”. Šajā paziņojumā tika meklētas atbildes uz sešiem būtiskiem jautājumiem.

Septembrī Eiropas Savienības Padomes Itālijas prezidentūras organizētajā konferencē, kas notika Romā, Komisija iepazīstināja ar šo atbilžu sākotnējo kopsavilkumu. Sāktā diskusija bruģē ceļu ES pilsētvides attīstības programmas izstrādei.

▶ UZZINIET VAIRĀK

http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/urb_agenda/pdf/comm_act_urb_agenda_lv.pdf

▶ LIELIE PROJEKTI AR BŪTISKU IETEKMI

VIDINA/BULGĀRIJA – KALAFATA/RUMĀNIJA Kalafatas tilts, kas savieno Bulgāriju un Rumāniju

Tilts, kas kopš tā atklāšanas 2013. gadā nodrošina autotransporta un dzelzceļa satiksmi starp Vidinu Bulgārijā un Kalafatu Rumānijā, ir būtisks prioritāras Eiropas transporta tīkla maģistrāles posms. Jaunais tilts ir 1,4 km garš, un tas atbalsta kombinētus un videi draudzīgus upes–autoceļa–dzelzceļa loģistikas risinājumus. Tas novērš būtisku šķērslī starptautiskajam tālsatiksmes transportam uz Rumāniju un Centrāleiropu, kā arī nodrošina labāku Bulgārijas autoceļu un dzelzceļu tīklu integrāciju Eiropas transporta tīklos, savienojot Vāciju gan ar Grieķiju, gan Turciju.

Kopējās izmaksas:
EUR 226 000 000
ES ieguldījums:
EUR 70 000 000

Vai kādreiz esat vēlējies uzzināt, kas vieno tiltu pār Donavu, pētniecības laboratoriju Francijā, vēja ģeneratoru parku Polijā un sabiedriskā transporta elektronisko biļešu sistēmu Grieķijā? Tie visi ir ES reģionālo fondu – Eiropas Reģionālās attīstības fonda un Kohēzijas fonda – līdzfinansēti “lielie projekti”.

Lielie projekti ir lielapjoma infrastruktūras projekti transporta, vides un citās jomās, piemēram, kultūras, izglītības, enerģētikas vai informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) nozarē. Tie ir arī saistīti ar lieliem, ienesīgiem ieguldījumiem un pētniecības un attīstības projektiem. Lielie projekti ir svarīgs instruments Eiropas iedzīvotāju dzīves apstākļu uzlabošanai, un turpmāk minētie četri projekti uzskatāmi par labiem piemēriem. Tie arī būs 2014.–2020. gada perioda darbības programmu galvenie izpildes mehānismi.

Mazāk lielo projektu 2014.–2020. gadā

Lielo projektu sliekšņi būs saistīti ar attaisnotajām izmaksām, un ar transportu nesaistītajās nozarēs tie būs EUR 50 miljoni, savukārt transporta/enerģētikas infrastruktūras projektiem tie ir paaugstināti līdz EUR 75 miljoniem. Rezultātā samazināsies lielo projektu skaits, sniedzot Komisijai iespēju pastiprināti pievērsties finansiālā ziņā svarīgākajiem projektiem, kuros ir veikti lielākie ES ieguldījumi.

Kopējās izmaksas:
EUR 96 500 000
ES ieguldījums:
EUR 28 000 000

NANSĪ/FRANCIJA Izcilības centrs jauno materiālu un nanotehnoloģiju jomā Lotringā, Francija

Jean Lamour Institute (JLI) pētniecības un laboratoriju telpās 16 500 m² platībā strādā līdz pat 450 profesionāliem pētniekiem un 180 studentiem, kuri darbojas materiālu un nanotehnoloģiju jomā. JLI tiek veikti fundamentālie pētījumi (iespēju un atpazīstamības uzlabošana, apmācība, tehnoloģiju nodošana), un institūta mērķis ir veicināt saikni starp fundamentālajiem pētījumiem un lietišķo izpēti, sabiedrisko un privāto sektoru, kā arī laboratorijām un uzņēmumiem. Projektam būtu jāradā 185 pilna laika darbvietas un jānodrošina sešu jaunu uzņēmumu izveide.

ATĒNAS/GRIEKĪJA**Sabiedriskā transporta elektronisko biļešu sistēma Atēnu aglomerācijā**

Projekts tika apstiprināts 2013. gadā, un Grieķijas iestādes sadarbībā ar Komisiju to atzina par būtisku projektu iedzīvotāju dzīves kvalitātes un labklājības kontekstā, kas iedzīvotājiem nodrošinātu efektīvākus un modernus pārvietošanās apstākļus pilsētā. Izmantojot finansējumu, tiks ieviesta Integrēta automatiskā samaksas iekasēšanas sistēma, kas aptver metro, pilsētas/piepilsētas dzelzceļa, autobusu un tramvaju tīklus. Pateicoties ieguldījumam, tiks nodrošināts arī jauns validācijas un pārbaudes aprīkojums, moderni ieejas/izejas vārti metro sistēmā, kā arī darbības efektivitātes un pārvaldības sistēmu uzlabošana. Īstenojot modernizācijas programmu, Atēnu iedzīvotājiem, apmeklētājiem un tūristiem tiks atvieglota sabiedriskā transporta izmantošana.

Kopējās izmaksas:
EUR 91 000 000
ES ieguldījums:
EUR 29 500 000

GOLICE/POLIJA**Pirmais vēja enerģijas parks Polijā**

Pirmais vēja parks Polijā atrodas Lubušas reģionā. Tas valstij palīdz īstenot tās klimata pārmaiņu mērķus un sniedz labumu vairāk nekā miljonam iedzīvotāju. Projekts ietver 19 turbīnu celtniecību, kas pielāgotas zemas intensitātes vējam, un pielāgojamas rotora lāpstiņas atkarībā no vēja apstākļiem nodrošina līdzsvaru starp maksimālas enerģijas ražošanu un minimāliem trokšņu līmeņiem. Vēja parkam būtu jānodrošina reģiona iedzīvotāji ar uzlabotu elektroenerģijas apgādi un mazāku gaisa piesārņojumu. Projektam arī būtu jāpalīdz tieši un netieši radīt aptuveni 600 darbavietu.

Kopējās izmaksas:
EUR 56 000 000
ES ieguldījums:
EUR 10 000 000

Vienkāršota novērtēšana

Izmantojot iniciatīvu “Kopēja palīdzība projektu sagatavošanai Eiropas reģionos” (Joint Assistance to Support Projects in European Regions – SASPERS), Komisija palīdzības sniegšanai dalībvalstīm un atbalsta saņēmējiem arī turpmāk iesaistīs ekspertus darbā uz vietas nolūkā nodrošināt pareizu projektu izstrādi, lai tie pēc iespējas labāk atbilstu konkrētajām vajadzībām.

Dalībvalstis var izvēlēties vienu no divām procedūrām, kā Komisijai iesniegt lielu projektu:

- ▶ paziņot Komisijai, kad projekts ir saņēmis pozitīvu neatkarīgo ekspertu (JASPERS) vērtējumu, uz kura pamata Komisija veic vienkāršotāku kvalitātes pārbaudi;
- ▶ iesniegt projektu tieši Komisijai, kas to novērtē, lai noteiktu, vai pieprasītais finansiālais ieguldījums ir pamatots.

Jautājums, kas vienmēr ir izraisījis bažas, ir savlaicīga projektu īstenošana, tāpēc Komisijas apstiprinājums tiek sniegts ar nosacījumu, ka darbi tiek sākti trīs gadu laikā pēc lēmuma pieņemšanas. Tas mazinās problēmu saistībā ar t. s. “spoku projektiem”, kuru uzsākšana rada lielas grūtības.

Spēcīgāka stratēģiskā ievirze

Lielie projekti būs vairāk saistīti ar stratēģijām, un lielo projektu sarakstam darbības programmās (DP) būtu jāatspoguļo reālā projektu plūsma. DP uzraudzības komitejas sarakstā var ieviest izmaiņas, lai sniegtu iespēju veikt elastīgus pielāgojumus, tajā pašā laikā saglabājot katra projekta stratēģisko ievirzi. Lielie projekti daudzās jomās (piemēram, transporta nozarē) būs cieši saistīti ar *ex ante* nosacījumiem (piemēram, visaptverošu transporta ģenerālplānu).

Laikposmā līdz 2014. gada jūnijam Komisija apstiprināja aptuveni 707 lielos projektus attiecībā uz visu 2007.–2013. gada plānošanas periodu, kopējai ieguldījumu summai sasniedzot EUR 151,7 miljardus. Šajos projektos veikto ES ieguldījumu kopējā summa ir EUR 74,4 miljardi, tādējādi ES finansējums EUR 1 apmērā ir radījis EUR 1 papildfinansējumu no citiem publiskiem vai privātiem avotiem.

► UZZINIET VAIRĀK

http://ec.europa.eu/regional_policy/projects/major_projects/index_lv.cfm

▶ FINANŠU INSTRUMENTU IZMANTOŠANA KOHĒZIJAS POLITIKAS ĪSTENOŠANAI

Finanšu instrumentu (FI) izmantojuma paplašināšana kohēzijas politikas īstenošanā galvenokārt ir nodrošinājusi atbalstu mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU). Ir novērots, ka šis īstenošanas veids veicina ekonomikas attīstību, izaugsmi un nodarbinātību.

Finanšu instrumenti var būt dažādi, tostarp aizdevumi, aizdevumu garantijas, pašu kapitāls, riska kapitāls un mikrofinansējums. Laikā no 2007. gada līdz 2013. gadam kohēzijas politikas programmu īstenošanā bija vērojama būtiska pievēršanās FI izmantojumam. Aplēstā summa, kas no struktūrfondiem tika piešķirta riska kapitāla, aizdevumu un garantiju fondiem, no EUR 0,57 miljardiem 1994.–1999. gadā pieauga līdz EUR 8,36 miljardiem 2007.–2013. gadā.

Būtisks 2014.–2020. gadā īstenojams mērķis ir papildu ieguldījumu piesaiste, plašāk izmantojot FI. Gan daudzgadu finanšu shēmu (DFS), gan Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESIF) politikas satvarā ir uzsvērtā vajadzība plašāk izmantot FI, jo īpaši fiskālo izdevumu samazināšanas kontekstā. Precīzi dati attiecībā uz 2014.–2020. gada periodu vēl ir jānosaka, tomēr sagaidāms no ESI fondiem finanšu instrumentos veiktu ieguldījumu vispārējs pieaugums.

FINANŠU INSTRUMENTU SNIEGTIE IEGUVUMI

- ▶ Publisko resursu izmantojuma palielināšana un lielāka ESIF programmu ietekme.
- ▶ Efektivitātes un lietderības uzlabojumi, pateicoties fondu "apgrozāmībai"; fondi paliek programmas teritorijā turpmākam izmantojumam un līdzīgiem mērķiem.
- ▶ Labāka projektu kvalitāte, jo ieguldījumi ir jāatmaksā.
- ▶ Piekļuve plašākam finanšu instrumentu klāstam politikas programmu īstenošanai, privātā sektora piesaistīšanai un kompetencei.
- ▶ Atteikšanās no kultūras, ko raksturo atkarība no dotācijām.
- ▶ Privātā sektora atbalsta (un finansējuma) piesaiste efektīvākai valsts politikas mērķu īstenošanai.

MVU INICIATĪVA

Daļēji izmantojot ERAF un daļēji – Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai ieguldījumus kopā ar atsevišķiem COSME un pamatprogrammas "Apvārnis 2020" piešķirumiem, MVU iniciatīva piedāvā divus galvenos produktus:

- ▶ neierobežotas garantijas, sniedzot kapitāla prasību atvieglojumu attiecībā uz jaunu aizņēmumu portfeļiem MVU;
- ▶ jaunu vai spēkā esošu parāda finansējuma portfeļu vērtspapīrošanu.

Ir spēkā visi tās īstenošanai vajadzīgie elementi, tostarp *ex ante* novērtējums, ko ir veikusi EK ciešā sadarbībā ar EIB grupu. Pašlaik savu daļību ir apstiprinājuši tikai Spānija un Malta, bet citas dalībvalstis var pieņemt lēmumu par pievienošanos pēc iniciatīvas sākšanas.

Elastīgs tiesiskais regulējums

Pieredze liecina, ka pusēm, kas kohēzijas politikas īstenošanai strādā ar FI, ir vajadzīgs visaptverošs tiesiskais regulējums un spēju veidošana. Privātā sektora finansiālo investīciju ienesīguma maksimālas palielināšanas mērķu saskaņošana ar kohēzijas politikas mērķiem attiecībā uz attīstību un darba vietu izveidi konkrētajās dalībvalstīs un reģionos var būt sarežģīta.

Tāpēc kohēzijas politikas tiesiskais regulējums attiecībā uz 2014.–2020. gada periodu ietver īpašu FI veltītu sadaļu un nodrošina dalībvalstīm un reģioniem elastību. Tas paplašina FI darbības jomu, aptverot visus tematiskos mērķus, un piedāvā virkni īstenošanas iespēju.

FI īstenošanas optimizēšana

Īpaša uzmanība ir vērsta uz jomām, kurās MVU atbalstam iespējams izmantot kohēzijas politikas finansējumu. Viena iespēja uzlabot MVU piekļuvi finansējumam ir sniegta, izmantojot dalītas pārvaldības instrumentus, un jaunais

FI-TAP – DIVI KONSULTATĪVO PAKALPOJUMU VEIDI

▶ **HORIZONTĀLIE PAKALPOJUMI:** pieejami visām dalībvalstīm un par visu veidu finanšu instrumentiem. Tos ierosinās un finansēs Komisija (lejupēji). Tiks veikti tādi pasākumi kā labas prakses apmaiņa un sadarbības tīklu veidošana dalībvalstīs, kā arī apmācība par pamattēmām, piemēram, *ex ante* novērtējums, publiskie iepirkumi, ar ESIF politikas programmām saistītie regulatīvie aspekti un valsts atbalsts.

▶ **VAIRĀKREĢIONU PAKALPOJUMI:** tos ierosina ieinteresētās puses vairāk nekā divu vadošo iestāžu interesēs ne mazāk kā divās dalībvalstīs (augšupēji). Tos apmaksās EK, pamatojoties uz uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus. Tiks veikti tādi pasākumi kā atbalsts tādu FI izstrādei, kuri ir vērsti uz attīstības mērķiem vai tirgus nepilnību(-ām), kas ir kopīga/-s pieteikuma iesniedzējiem reģioniem (piemēram, intervences energoefektivitātes jomā mājokļu sektorā Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīs vai pārrobežu iniciatīvas).

▶ Montāžas zāle Binder and Co. AG., Eco World Styria
Green Tech Valley, Austrija.

tiesiskais regulējums vadošajām iestādēm sniedz virkni iespēju. Papildus pielāgotiem instrumentiem, kuru izmantošana bija iespējama jau 2007.–2013. gada periodā, vadošās iestādes varēs izmantot tā dēvētos “gatavos instrumentus”, proti, standarta nosacījumu kopas dažādiem produktiem, tostarp riska dalīšanas aizdevumu instrumentu MVU, garantiju instrumentu MVU un kapitāla instrumentu MVU. Cita vadošajām iestādēm pieejama iespēja ir tieša vai ar starpniecības iestādes palīdzību veikta aizdevumu vai garantiju sniegšana.

Komisija sadarbībā ar Eiropas Investīciju bankas (EIB) grupu un atsevišķām valstu finanšu iestādēm izstrādā finanšu instrumentu Komisijas centralizēti pārvaldīto ES budžeta resursu (piemēram, COSME, EISI) izmantošanai, tostarp MVU atbalstam. Viens no šiem finanšu instrumentiem ir MVU iniciatīva, kas ir izstrādāta ātrai izvēršanai, lai uzlabotu MVU piekļuvi finansējumam. Gadījumos, kad ESIF programmu vadošās iestādes sniedz ieguldījumu šādos ES līmeņa instrumentos, ESIF finansē 100% no šiem ieguldījumiem.

Sadarbība ar EIB grupu un citām starptautiskām finanšu iestādēm

Šī sadarbība palīdzēs organizēt finanšu instrumentu īstenošanu, un atbalsta un konsultāciju pakalpojumi tiks nodrošināti apvienota pakalpojuma veidā, aptverot visus ESI fondus.

Finanšu instrumentu tehnisko konsultantu platforma (Financial Instruments-Technical Advisory Platform – FI-TAP) būs apvienots rīks vadošajām iestādēm un citām ieinteresētajām pusēm paredzētā atbalsta sniegšanai, aptverot visus ESI fondus un tematiskos mērķus ([skatīt izcēlumu](#)).

FI-TAP ir kopīga iniciatīva, ko organizē Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts, Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts, Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts un Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāts. Tās īstenošanā piedalīsies EIB grupa, starptautiskās un valstu finanšu iestādes. Konference par FI-TAP un ESIF atbalstītiem finanšu instrumentiem notiks 2015. gada janvārī, un tajā piedalīsies aptuveni 400 dalībnieku, kuri pārstāvēs vadošās iestādes un citas ieinteresētās puses.

▶ UZZINIET VAIRĀK

http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/fin_inst/index_en.cfm

▶ EIROPAS SOCIĀLAIS FONDS 2014.–2020. GADA PERIODĀ

VAIRĀK NEKĀ TIKAI KOHĒZIJAS POLITIKAS SOCIĀLĀ DIMENSIJA

Šajā izdevumā *Panorama* velta pastiprinātu uzmanību Eiropas Sociālajam fondam (ESI), kas līdz ar Eiropas Reģionālās attīstības fondu (ERAF), Kohēzijas fondu (KF), Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA) un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu (EJZF) ir viens no pieciem Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem (ESI fondi). ESI fondi ir 2014.–2020. gada galvenie ES fondi izaugsmes un nodarbinātības atbalstam visā ES.

Eiropas Sociālajam fondam (ESF) ir izšķiroša nozīme atbalsta sniegšanā ES dalībvalstu ieguldījumiem cilvēkkapitāla jomā un tādējādi Eiropas ekonomikas konkurētspējas stiprināšanā, izkļūstot no krīzes. ESF ik gadu sniedz atbalstu 15 miljoniem cilvēku, palīdzot pilnveidot prasmes, veicinot integrāciju darba tirgū un vienlaikus mazinot sociālo atstumtību un nabadzību un uzlabojot valstu pārvaldes efektivitāti.

Laikposmā no 2014. gada līdz 2020. gada ESF būs svarīga nozīme dalībvalstīm paredzēta atbalsta sniegšanā

IESPĒJU SNIEGŠANA MILJONIEM CILVĒKU

Tikai 2007.–2012. gadā vien 68 miljoni ES pilsoņu un rezidentu piedalījās ESF atbalstītās iniciatīvās. Konkrētāk:

- ▶ katrs piektais iniciatīvas dalībnieks sešu mēnešu laikā pēc iniciatīvas beigām atrada darbu;
- ▶ tika iegūti aptuveni 8,6 miljoni kvalifikāciju;
- ▶ gandrīz 550 000 iedzīvotāju ir sākuši uzņēmējdarbību, izveidojot jaunus uzņēmumus vai darbojoties pašnodarbinātas personas statusā;
- ▶ 52% dalībnieku ir sievietes, vairāk nekā 31% (21 miljons) – jaunieši, vairāk nekā 4 miljoni dalībnieku ir vecāka gadagājuma cilvēki (55–64 gadi), vairāk nekā 22 miljoni dalībnieku ir bezdarbnieki.

Aplūkojot šos rezultātus, ir jāņem vērā, ka plānošanas perioda sākuma posmam bija raksturīgs nodarbinātības, neaizpildītu darbavietu skaita un labklājības līmeņa pieaugums, bet krīzes rezultātā situācija mainījās – to raksturoja bezdarbs, sociālā atstumtība un publisko izdevumu samazināšana. Pateicoties ESF plānošanas elastībai un pielāgojamībai, daudzās valstīs bija iespējama lielāku resursu daudzuma novirzīšana uz jomām, kurās tie var sniegt lielāko ieguldījumu krīzes seku mazināšanai un atveseļošanās atbalstam, piemēram, stimulējot jaunizveidotu uzņēmumu skaitu un to radītās jaunās darbavietas. ESF finansējums ir bijis vērtīgs papildinājums valstu nodrošinātajam finansējumam un programmām, sniedzot iespēju programmu ietvaros paveikt vairāk un uzlabot to intensitāti un kvalitāti.

strukturālo reformu īstenošanai dalībvalstu politikas programmās, kas ir vērstas uz darba tirgu, sociālo iekļaušanu, izglītību un nodarbinātību, institucionālajām spējām un valsts pārvaldes reformu. Īstenojot šīs reformas, tiek ņemtas vērā šajās jomās noteiktās ES prioritātes un ieteikumi. Ieguldījumi veicinās stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanu, pilnveidojot Eiropas darbaspēka prasmju bāzi un palīdzot miljoniem iedzīvotāju uzlabot viņu izredzes darba tirgū darba atrašanas un saglabāšanas jomā. Svarīgākais – ESF atbalstītie projekti bieži ir vērsti uz visgrūtāk sasniedzamajām personām, kas dažkārt nesaņem pietiekamu atbalstu no valstu sistēmām.

Šo ilesu dēļ pirmo reizi kohēzijas politikas vēsturē attiecībā uz ESF ir noteikts obligātais īpatsvars. Laikposmā no 2014. gada līdz 2020. gadam ESF piešķirumu apjoms būs ne mazāk kā 23,1% (vairāk nekā EUR 80 miljardi) no kohēzijas politikas budžeta, faktiski izbeidzot aizvadīto 25 gadu laikā noritējušo pakāpenisko ESF īpatsvara samazināšanos.

Finansējuma koncentrēšana rezultātu sasniegšanai 2014.–2020. gada periodā būs ārkārtīgi svarīga. ESF vērsīs savas

intervences uz ierobežotu prioritāšu skaitu, lai nodrošinātu pietiekami lielu finansējuma kritisko masu faktiskas ietekmes radīšanai. Faktiskās jomas, kurās veicami ieguldījumi, tiek saskaņotas atbilstoši katras valsts vai reģiona problēmām un vajadzībām saskaņā ar Eiropas pusgada procesa ietvaros sniegtajiem politikas ieteikumiem ⁽¹⁾.

Četri tematiskie mērķi

ESF visā ES sniedz atbalstu tūkstošiem projektu, lai **veicinātu ilgtspējīgu un kvalitatīvu nodarbinātību un atbalstītu darbaspēka mobilitāti**. Šo iniciatīvu mērķis ir nodrošināt labākas darbavietas lielākam skaitam cilvēku, īpašu uzmanību veltot darba meklētājiem un neaktīviem cilvēkiem, tostarp ilgtermiņa bezdarbniekiem un no darba tirgus atstumtajiem cilvēkiem. Īpaši akcentēta tiek jauniešu integrēšana darba tirgū (**skatīt izcēlumu**), un ES turpina uzrādīt teicamus

(1) Makroekonomikas, budžeta un strukturpolitikas koordinācijas gada cikls stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanas progresā pārraudzībai.

▶VIDEI NEKAITĪGA UZŅĒMĒJDARBĪBA SPĀNIJĀ

EmpleaVerde jeb videi draudzīgu darbavietu programma, ko īsteno Spānijas Vides, lauku un jūras lietu ministrija Fundación Biodiversidad, ir iniciatīva nodarbinātības veicināšanai un vides saglabāšanai. Programmas ietvaros Spānijā tiek īstenoti vairāk nekā 80 projekti, un to mērķis ir sniegt atbalstu vairāk nekā 28 000 cilvēku un nākotnē radīt 1 000 jaunu videi draudzīgu MVU un darbavietu. Pēdējā laikā jaunieši ir kļuvuši par šo pasākumu galveno mērķauditoriju.

▶Uzziniet vairāk:

<http://fundacion-biodiversidad.com/es/inicio/emplea-verde>

Projekta ilgums:
2007-2014
Kopējais budžets:
EUR 17 100 000
ESF ieguldījums:
EUR 12 700 000

rezultātus pašnodarbinātības, uzņēmējdarbības un uzņēmumu izveides veicināšanas jomā.

ESF arī sagatavo Eiropas darbaspēku mainīgajām ekonomikas vajadzībām. Programmas palīdz cilvēkiem pēc iespējas efektīvāk izmantot jaunās iespējas videi draudzīgākā un uz digitalizāciju orientētā ekonomikā. Visus minētos centienus papildina valsts un privāto nodarbinātības dienestu modernizācija.

Katrā valstī ne mazāk par 20% ESF līdzekļu tiks atvēlēti **sociālās iekļaušanas, kā arī nabadzības un diskriminācijas apkarošanas jomai**. Tas palīdzēs grūtībās nonākušām personām un cilvēkiem no nelabvēlīgām grupām apgūt prasmes un iegūt darbavietas, kā arī izmantot tādas pašas integrācijas iespējas darba tirgū, kādas ir pieejamas visiem pārējiem iedzīvotājiem. Būtiska prioritāte ir atstumtu iedzīvotāju grupu, piemēram, romu, sociāla un ekonomiska integrācija. Ar šo iniciatīvu starpniecību ESF var būtiski veicināt ES mērķa īstenošanu, proti, samazināt nabadzībā dzīvojošo iedzīvotāju skaitu.

ESF ieguldījumi **izglītības, apmācības un arodapmācības, kā arī mūžizglītības jomā** aptver plašu pasākumu loku. Tie palīdz uzlabot rezultātus visā izglītības nozarē – no skolām līdz universitātēm. Īpaši to mērķi ir vienlīdzīgas piekļuves nodrošināšana kvalitatīvai izglītībai, priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas mazināšana un līdzdalības un sasniegumu līmeņa uzlabošana, jo īpaši attiecībā uz nelabvēlīgām

IESPĒJU RADĪŠANA JAUNATNEI

Par svarīgāko ES mērķi ir kļuvusi atbalsta sniegšana jauniešiem, lai palīdzētu viņiem atrast darbu, un papildu atbalstu šajā kontekstā nodrošina Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva (JNI). Ar šā jaunā instrumenta starpniecību ES reģioniem, kuri saskaras ar lielākajām jauniešu bezdarba un bezdarbības radītām problēmām, tiek nodrošināts papildu finansējums ne mazāk kā EUR 6,4 miljardu apmērā. JNI ir vērsta uz jauniešiem vecumā līdz 25 gadiem, kuri pašlaik nav nodarbināti, neizglītojas un nav iesaistīti apmācībā⁽²⁾, un uz reģioniem, kuros bezdarba līmenis pārsniedz 25%. Iniciatīvas mērķis ir nodrošināt, lai reģionos, kuros pastāv vislielākās problēmas, uz vienu personu pieejamais atbalsts būtu pietiekams faktiskai situācijas uzlabošanai.

JNI palielinās ESF sniegto atbalstu Eiropas jauniešu nodarbinātības garantijas īstenošanai. Šīs garantijas mērķis ir nodrošināt, lai četru mēnešu laikā pēc formālās izglītības pabeigšanas vai bezdarbnieka statusa iegūšanas jaunieši saņemtu kvalitatīvu piedāvājumu saistībā ar nodarbinātību, izglītības turpināšanu, mācekļa darbu vai praksi. Paralēli tam ESF nodrošina būtisku finansējumu vajadzīgajām ilgtermiņa strukturālajām reformām un ieguldījumiem jaunatnes nodarbinātības jomā.

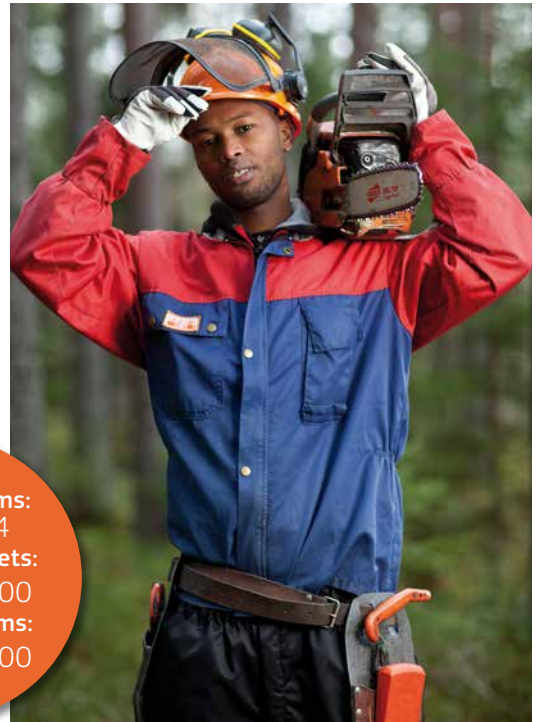
(2) JNI būs vērsta uz jauniešiem vecumā līdz 30 gadiem, ja dalībvalsts to uzskata par vajadzīgu.

▶ ATSTUMTĀS JAUNATNES IESAISTĪŠANA DARBA TIRGŪ

Iniciatīvas "Jauniešu nodarbinātība" īstenotājiem Dalarnā, Zviedrija, ir izdevies panākt, ka 80% atstumto bez darba esošo jauniešu, kas apmeklēja iniciatīvas ietvaros organizētos kursus, ir ieguvuši darbu, uzsākuši mācības koledžā vai reģistrējušies nodarbinātības birojos. Aptuveni 2 500 jauniešu vecumā no 18 līdz 24 gadiem kopš 2010. gada ir piedalījušies projektaursos un ieguvuši darba pieredzi. Deviņdesmit procenti jauniešu apguva visu programmu, saņemot arī konsultācijas un ieteikumus saistībā ar sadzīves jautājumiem, piemēram, to, kā pavadīt brīvo laiku, pārvaldīt personīgās finanses, atrast piemērotu mājokli un veidot attiecības.

▶ Uzziniet vairāk:
www.regiondalarna.se

Projekta ilgums:
2010-2014
Kopējais budžets:
EUR 7 600 000
ESF ieguldījums:
EUR 3 000 000

grupām. ESF atbalstīto pasākumu mērķis ir arī uzlabot izglītības un apmācības sistēmu atbilstību darba tirgus vajadzībām un atvieglot pāreju no izglītības iegūšanas uz darba dzīvi.

Daudzās valstīs atbalsts tiek sniegts arī mūžizglītības un arodapmācības sistēmu uzlabošanai, lai pilnveidotu darbaspēka zināšanas, prasmes un kompetenci, kā arī elastīgu izglītošanās veidu veicināšanai. ESF arī palīdz universitātēm un arodapmācības iestādēm veidot ciešākas attiecības ar uzņēmumiem un darba devējiem attiecīgajās valstīs un reģionos.

Normatīvā un administratīvā sloga mazināšana un augstu pārredzamības standartu, efektivitātes un pārskatatbildības veicināšana valsts pārvaldē palīdz kāpināt ražīgumu, stiprināt konkurētspēju un galu galā – radīt darbavietas. Lai gan aktuālās ekonomiskās problēmas bieži vien nozīmē, ka administratīvajiem pasākumiem pieejamo resursu apjoms ir mazāks, labai pārvaldībai un juridiskajai noteiktībai joprojām ir būtiska nozīme ekonomikas izaugsmes nodrošināšanā.

Pateicoties atbalstam, ko ESF sniedz organizatoriskām un tehnoloģiskām inovācijām, uzlabojot sistēmas, struktūras un procesus, cilvēkresursus un pakalpojumu sniegšanu, tas wkalpo kā stabils Eiropas ieguldījums, kas stiprina **valsts iestāžu un ieinteresēto pušu institucionālās spējas, kā arī efektīvu valsts pārvaldi.**

Sadarbība konkrētu rezultātu sasniegšanai

ESF parasti tiek īstenots, veicot paplašinātu sadarbību. Vietējo dalībnieku vai nozaru organizāciju un struktūru zināšanām un zinātībai vienmēr ir bijusi svarīga nozīme ESF sekmju nodrošināšanā. Atbilstoši Eiropas rīcības kodeksam partnerattiecību jomā uzsvars uz partnerību ir vēl lielāks, un ESF tiks īstenots, cieši sadarbojoties valsts iestādēm, sociālajiem partneriem un struktūrām, kas pārstāv pilsonisko sabiedrību valsts, reģionālajā un vietējā līmenī.

Sākoties jaunam septiņu gadu plānošanas periodam un Komisijai, valsts un reģionālajām iestādēm apspriežot virkni darbības programmu, varam novērot, ka daudz lielāka uzmanība tiek pievērsta plānotā iznākuma un rezultātu skaidrai noteikšanai. Jaunie vienotas rīcības plāni un vienkāršotu izmaksu risinājumi nodrošinās atbalstu šai pieejai, kas arvien vairāk ir vērsta uz rezultātiem. Šiem rīkiem arī būtu ievērojami jāpalīdz samazināt administratīvais slogs uz atbalsta saņēmējiem un pārvaldības un vadības sistēmu, un tie sniegs ieguldījumu kļūdas riska mazināšanā.

▶ UZZINIET VAIRĀK
<http://ec.europa.eu/esf>

► AR ES LĪDZEKĻIEM LĪDZFINANSĒTO PUBLISKO IEPIRKUMU UZLABOŠANA

Publiskajam iepirkumam ir būtiska nozīme Eiropas ekonomikā. Valdības iestāžu un komunālo pakalpojumu uzņēmumu sākotnēji paredzētie izdevumi par publisko iepirkumu rezultātā noslēgtiem būvdarbu, preču un pakalpojumu iepirkuma līgumiem 2011. gadā sasniedza EUR 2406 miljardus, kas ir aptuveni 19% no ES iekšzemes kopprodukta.

Uz publiskā iepirkuma līgumiem, kuru summa pārsniedz konkrētus sliekšņus, attiecas ES publiskā iepirkuma tiesību akti, un šo līgumu vērtība 2011. gadā sasniedza EUR 425 miljardus (3,4% no IKP), aizvadīto desmit gadu laikā pakāpeniski palielinoties.

ES noteikumu mērķis publisko iepirkumu konkursu jomā ir nodrošināt taisnīgu sistēmu visiem pretendentiem un vislabāko cenas un vērtības attiecības iegūšanu, izmantojot konkursa procedūru. Tomēr gan ES, gan valstu revīdenti ir konstatējuši, ka publisko iepirkumu procesā tiek pieļauts salīdzinoši liels skaits kļūdu, jo īpaši vietējo valsts pārvaldes iestāžu līmenī. Pašlaik Komisija izstrādā rīcības plānu, kurā ierosināti pasākumi šīs problēmas risināšanai, tostarp informētības līmeņa uzlabošana, apmācība un ieteikumu sniegšana.

Pārkāpumi

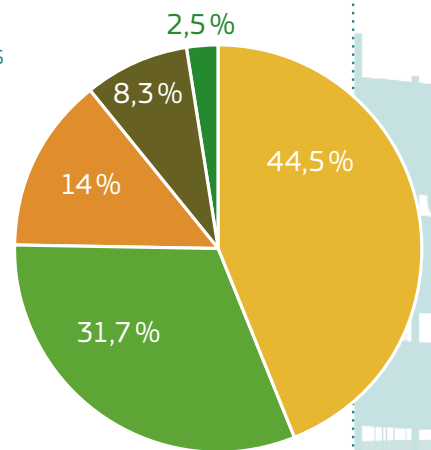
Dalībvalstu administratīvās spējas un kompetence valsts iepirkuma procesu pārvaldības jomā atšķiras, bet vājākie rezultāti bieži vien ir konstatējami vietējo iestāžu līmenī.

Nemot vērā līdzfinansēto līgumu būtību, to, ka tie bieži ir noslēgti par lieliem infrastruktūras projektiem, ir sarežģīti un ar augstu vērtību, lielākā daļa ar publiskajiem iepirkumiem saistīto kļūdu ir konstatētas Eiropas Reģionālā attīstības fonda un Kohēzijas fonda darbā. Lai gan Eiropas Sociālā fonda, Eiropas Zivsaimniecības fonda un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai darbā atklātās problēmas ir mazāk nopietnas, arī šo fondu darbībā ir konstatēti būtiski trūkumi publiskā iepirkuma jomā. Tā rezultātā

KĀDĀS JOMĀS IR KONSTATĒTS LIELĀKAIS SKAITS KĻŪDU?

APZĪMĒJUMI: % NO EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTAS KONSTATĒTĀJĀM KĻŪDĀM

- Neatbilstoša pretendentu un piedāvājumu atlase
- Neatbilstība publicēšanas prasībām
- Konkursa neveikšana vai neatbilstoša procedūra
- Papildu līgumu piešķiršana, neorganizējot konkursu
- Neatbilstoši līguma nosacījumi

tiek veiktas finanšu korekcijas attiecīgā finansējuma atgūšanai, kas atstāj sekas uz projekta īstenošanu.

Dažās dalībvalstīs konkursa dokumentu kvalitāte un saskaņība nereti ir neapmierinoša, un tas var radīt problēmas vēlāk – līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas un izpildes gaitā. Atsevišķas dalībvalstis, pieņemot papildu valsts noteikumus, ir pārmērīgi sarežģījušas valsts iepirkuma izpildi, finansējuma saņēmējiem rados lieku papildu administratīvo slogu.

Šķiet, ka kļūdas un pārkāpumi visbiežāk tiek pieļauti konkursa kārtībā izsludinātajos līgumos pašvaldības vai valsts līmenī, un tas varētu būt skaidrojams ar vairākiem riska faktoriem, piemēram, vājām administratīvajām spējām, pieredzes un kompetences trūkumu, un dažos gadījumos, iespējams, "vietējiem aizspriedumiem" saistībā ar uzņēmumu atlasī. Ir konstatēts, ka kļūdas biežāk tiek pieļautas pakalpojumu līgumos salīdzinājumā ar piegādes/būvdarbu līgumiem. Viena no nopietnākajām problēmām ir saistīta ar

papildu darbu līgumu tiešu piešķiršanu esošajam līgumslēdzējam, neorganizējot konkursu. Tādējādi tiek grozīts sākotnējais līgums un mainīts konkurences līdzsvars.

Lai gan procesuālas un ar novērtējumu saistītas kļūdas nereti tiek pieļautas netīši, no tām izrietošās finanšu korekcijas valsts pārvaldes iestādēm var radīt būtiskas līguma izpildes problēmas.

Primārā atbildība

Primārā atbildība par pareizu konkursa procesu izpildi gulstas uz valsts iestādēm. Daudzu gadu gaitā Komisija dalībvalstīs ir organizējusi apmācību sesijas gan vadošo iestāžu darbinieku, gan revidentu, kuri pārbauda publiskā iepirkuma procesus, kompetences uzlabošanai.

Tā rezultātā par šo jomu valsts līmenī atbildīgie darbinieki un valsts revidenti ir labāk sagatavoti nepilnību un problēmu noteikšanai un novēršanai. Turklāt dažas dalībvalstis ir uzlabojušas publiskā iepirkuma procedūras, lai tās būtu labāk saskaņotas ar ES direktīvām un atspoguļotu Komisijas ieteikumus un ar paraugpraksi saistītajās konsultācijās iegūto informāciju. Tomēr administratīvās spējas valsts līmenī joprojām ir jāuzlabo.

Darba grupa

Ir izveidota ar Eiropas strukturālajiem un investīciju (ESI) fondiem saistīta Publiskā iepirkuma darba grupa, kuras uzdevums ir risināt šajā jomā ilgstoši pastāvošos trūkumus. Šī grupa tika izveidota 2013. gada septembrī, pulcējot pārstāvjus no Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta (priekšsēdētājs), Iekšējā tirgus un pakalpojumu ģenerāldirektorāta, Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta, Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta, Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāta un Eiropas Investīciju bankas. Darba grupa ir paredzējusi dažādus pasākumus, lai 2014.–2020. gada periodā palīdzētu uzlabot rezultātus iepirkuma jomā. Dažu pasākumu īstenošana jau ir sākta.

Veiktie pasākumi ietver praktisku norādījumu sagatavošanu un izplatīšanu par to, kā, veicot iepirkumus, nepieļaut bieži sastopamas kļūdas. Norādījumi ir strukturēti atbilstoši publiskā iepirkuma procesa galvenajiem posmiem, un tajos ir akcentētas problēmas, kurām jāpievērš uzmanība, kā arī iespējamās kļūdas, no kurām jāizvairās. Norādījumos ir iekļauti arī "Rīki", kas ietver paraugprakses gadījumu izpēti un papildu resursus, kas sniedz padziļinātu ieskatu par konkrētām tēmām. Tajos arī ir sniegti konkrēti piemēri par to, kādi pasākumi veicami un kāda rīcība nav pieļaujama iepirkuma veikšanas laikā un projekta cikla līguma izpildes posmos. Visbeidzot, šajos norādījumos ir paskaidrots, kā rīkoties dažādās iespējamās situācijās, un uzskaitītas 25 visbiežāk pieļautās vai nopietnākās kļūdas.

PUBLISKĀ IEPIRKUMA JOMU RAKSTURO AUGSTS KORUPCIJAS RISKS.

Lai uzzinātu vairāk par Komisijas krāpšanas un korupcijas novēršanas darbībām, kā arī pasākumiem, kas šogad organizēti visā ES, skatiet rakstu *Panorama* 49. numurā, 34.–35. lpp.

Jaunie ESI fondi arī paredz konkrētus ar publisko iepirkumu saistītus nosacījumus, lai nodrošinātu pasākumu izpildi dalībvalstīs un reģionos un to iekļaušanu attiecīgajos partnerattiecību nolīgumos pirms ESI fondu ieguldījumu veikšanas.

Atsevišķu dalībvalstu, piemēram, Rumānijas un Bulgārijas gadījumā, tiek īstenoti īpaši rīcības plāni, lai padziļinātu izpratni un nodrošinātu labāku publiskā iepirkuma procedūru izpildi.

Jaunie noteikumi

2014. gada aprīlī tika pieņemts jaunu direktīvu kopums publiskā iepirkuma jomā, kas tiks transponēts dalībvalstu tiesību aktos laikposmā līdz 2016. gadam. Komisija veic pasākumus, lai dalībvalstīs nodrošinātu ar šo jauno direktīvu transponēšanu un īstenošanu saistītas apmācības.

► UZZINIET VAIRĀK

Norādījumi par publiskajiem iepirkumiem:

<http://europa.eu/!hb94Mb>

ES publiskā iepirkuma vietne:

http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/index_en.htm

▶ ES IEPAZĪSTINA AR STRATĒGIJU ADRIJAS UN JONIJAS JŪRAS REGIONAM – EUSAIR

Eiropas Komisija ir izstrādājusi jaunu makroreģionālo stratēģiju, lai atbalstītu Adrijas un Jonijas jūras reģiona ekonomisko un sociālo attīstību. Šai stratēģijai arī būtu jāveicina Rietumbalkānu valstu integrācija ES.

Eiropas Komisija to pieņēma 2014. gada jūnijā, un pēc tam, kad to būs apstiprinājusi Eiropadome, tiks ieviestas pārvaldības struktūras, lai pirms gada beigām sāktu īstenošanu. Tehnisko un operatīvo uzdevumu izpildi atbalstīs plānotā Adrijas un Jonijas jūras reģiona starpvalstu INTERREG programma.

Astoņas valstis – 70 miljoni iedzīvotāju

Šo reģionu, kurā dzīvo vairāk nekā 70 miljoni cilvēku, lielā mērā veido Adrijas un Jonijas jūras baseins. Stratēģija spēkā esošajā redakcijā pamatojas uz Adrijas un Jonijas jūras reģiona iniciatīvu, kas aptver astoņas valstis, proti, četras ES dalībvalstis (Horvātiju, Grieķiju, Itāliju un Slovēniju) un četras ārpus ES esošas valstis (Albāniju, Bosniju un Hercegovinu, Melnkalni un Serbiju).

Tā balstās uz plašu starp šīm valstīm īstenotu sadarbību, kas jau ir attīstīta, izmantojot ES jūrlietu stratēģiju Adrijas un Jonijas jūrai un ES INTERREG programmas.

EUSAIR – 4 PĪLĀRI

- 1 Pīlārs “Jūras nozares izaugsme”** ir vērsts uz trim jautājumiem – ar jūru saistītas biotehnoloģijas, zivsaimniecība un akvakultūra, jūrniecības un jūras vides pārvaldība un pakalpojumi. Tā arī veicinās ilgtspējīgas un atbildīgas zivsaimniecības prakses, kas sniegs ienākumus piekrastes teritorijām.
- 2 Pīlārs “Reģiona savienojumu nodrošināšana”** ir vērsts uz transportu, energosavienojumiem, stiprinot jūras drošību un kuģošanas drošību un izstrādājot savstarpēji saistītas ostu sistēmas, izveidojot drošus transporta tīklus un starpmodālus savienojumus ar iekšzemes teritorijām, izveidojot labi savienotu un funkcionālu iekšējo enerģijas tirgu.
- 3 Pīlārs “Vides kvalitāte”** veicina sadarbību reģionālajā līmenī, lai uzlabotu jūras un piekrastes ekoloģisko stāvokli, mazinātu bioloģiskās daudzveidības izzušanu un ekosistēmu pakalpojumu degradāciju, uzlabotu atkritumu apsaimniekošanu, samazinot atkritumu un barības vielu plūsmas uz jūru un upēm. Lai sasniegtu šos mērķus, uzmanība tiks vērsta uz trim jautājumiem, proti, jūras vides situācijas uzlabošana, jūras piesārņošanas ierobežošana un pārrobežu sauszemes dzīvotņu un bioloģiskās daudzveidības uzlabošana.
- 4 Pīlārs “Ilgtspējīgs tūrisms”** palīdzēs uzlabot reģiona potenciālu, piedāvājot kvalitatīvus tūrisma produktus un jaunus pakalpojumus. Stratēģijas mērķis būs dažādot makroreģionālo tūrisma un risināt sezonālā tūrisma problēmu. Tas arī uzlabos ilgtspējīga un atbildīga tūrisma pārvaldību.

Trešā makroreģionālā stratēģija

ES Stratēģija Adrijas un Jonijas jūras reģionam (EUSAIR) pamatojas uz sekmīgo pieredzi, kas gūta, īstenojot spēkā esošās Baltijas jūras un Donavas reģiona makroreģionālās stratēģijas. To ietvaros pirmo reizi ir īstenota unikāla sadarbība, kuras pamatā ir pieņēmums, ka darbu pie kopīgām problēmām un iespējām, neatkarīgi no tā, vai tās skar vidi, ekonomiku, teritoriju vai drošību, konkrētos reģionos labāk veikt kolektīvi.

Kāpēc ir vajadzīga ES Stratēģija Adrijas un Jonijas jūras reģionam?

Reģions saskaras ar vairākām **problēmām**, tostarp ievērojamām sociālām un ekonomiskām atšķirībām, pētniecības struktūras un uzņēmumus vienojošu tīklu trūkumu, transporta savienojumu nepilnībām, neatbilstošiem energotīklu starpsavienojumiem, zivsaimniecību neilgtspējību, vides apdraudējumiem un nepietiekamām administratīvajām spējām.

LŪKOJOTIES NĀKOTNĒ ES STRATĒGIJAS ALPU REĢIONAM

Eiropadome 2013. gada decembrī uzaicināja Komisiju sadarbībā ar dalībvalstīm laikā līdz 2015. gada jūnijam izstrādāt ES Stratēģiju Alpu reģionam. Šī stratēģija aptver piecas ES dalībvalstis (Austriju, Franciju, Vāciju, Itāliju un Slovēniju) un divas ES neietilpstošas valstis (Lihtenšteinu un Šveici), aptverot 48 reģionus.

Alpu reģions un tajā dzīvojošie 70 miljoni cilvēki saskaras ar lielām problēmām, un, lai rastu risinājumus, reģioniem un valstīm ir jāsadarbojas. Stratēģijas pamatā būs trīs pasākumi:

- ▶ Alpu reģiona konkurētspējas, labklājības un kohēzijas uzlabošana;
- ▶ pieejamības un sakaru nodrošināšana visiem Alpu reģiona iedzīvotājiem;
- ▶ Alpu reģiona vides ilgtspējības un pievilcības nodrošināšana.

Laikā līdz 2014. gada 15. oktobrim norit plaša sabiedriskā apspriešana. Pēc tam, 2014. gada decembra sākumā, notiks ieinteresēto pušu konference, lai slēgtu apspriešanas procesu. Komisija līdz 2015. gada jūnijam iesniegs paziņojumu un rīcības plāna ierosinājumu.

Tomēr pastāv arī vairākas daudzsoļošanas **iespējas**, kas var sniegt labumu, tostarp t. s. “jūras ekonomika” un iespēja, ka uzlabota satiksme starp jūru un sauszemi nodrošinās iekšzemes ekonomikas konkurētspējas kāpumu. Šo reģionu raksturo skaista daba un bagātīgs kultūras, vēstures un arheoloģiskais mantojums ar ilgtspējīga, atbildīga un daudzveidīga tūrisma potenciālu.

Tomēr, lai risinātu šīs kopīgās problēmas un izmantotu iepriekšminētās iespējas, starp attiecīgajām valstīm un reģioniem ir jāīsteno labāka saskaņošana un sadarbība. Eiropas Savienības līdzdalība veicina ar dažādām ES politikas programmām saskaņīgu starpnozarju pieeju. Tā izceļ pašlaik reģionā īstenoto politikas programmu iespējamo sinerģiju un savstarpējo papildināmību. Tā arī palīdz saskaņot un izmantot plašāku stratēģijas mērķu īstenošanas atbalstam pieejamo fondu un programmu loku.

Darbavietu izveides un izaugsmes prioritātes

Visām iepriekšminētajām nozarēm var būt izšķiroša nozīme darbavietu radīšanā un ekonomikas izaugsmes stimulēšanā reģionā. Lai koncentrētu darbību, ES Stratēģija Adrijas un Jonijas jūras reģionam ir vērsta uz ierobežotu stratēģisko prioritāšu skaitu. Šīs prioritātes ir strukturētas atbilstoši četriem pīlāriem (sk. 34. lpp.).

Turklāt stratēģija ietver vairākus transversālus principus, proti, spēju veidošana un komunikācija, pētniecība, inovācijas un MVU, klimata pārmaiņu seku mazināšana un pielāgošanās tām, kā arī katastrofu riska pārvaldība.

Lai gan stratēģijai nav paredzēts papildu finansējums, tās ietvaros tiks apvienoti esošie ES un valsts finansējuma instrumenti, lai palielinātu rentabilitāti. Jo īpaši Eiropas strukturālie un investīciju fondi un Pirmspievienošanās palīdzības instruments 2014.–2020. gada periodā nodrošinās ievērojamus finanšu resursus, kā arī virkni rīku un tehnisko iespēju.

Citi ES fondi un programmas, kas varētu sniegt atbalstu stratēģijas pasākumiem, ietver Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu, Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu, LIFE, COSME un pamatprogrammu “Apvārsnis 2020”.

Ir pieejams arī papildu finansējums, jo īpaši no Rietumbalkānu ieguldījumu sistēmas, Eiropas Investīciju bankas un citām starptautiskām finanšu iestādēm. Šiem fondiem un instrumentiem būtu jārada ievērojams sviras efekts un jāpiesaista papildu finansējums no privātajiem ieguldītājiem.

▶ **LABKLĀJĪGAM UN INTEGRĒTAM ADRIJAS UN JONIJAS JŪRAS REĢIONAM:**
http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/adriat_ionian/pdf/brochure.pdf
▶ **UZZINIET VAIRĀK**
http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/adriat_ionian/index_en.cfm

▶JAUNUMI

[ĪSUMĀ]

▶JAUNS REĢIONU KOMITEJĀS ĢENERĀL-ŠĒKRETARIĀTS

Jiří Buriánek pārņēma Reģionu komitejas ģenerālsekretāra amatu 2014. gada 1. septembrī.

Viņš ir ieguvis diplomu tiesību zinātnēs, doktora grādu Eiropas tiesībās un uzņēmējdarbības vadības maģistra grādu. Jiří Buriánek ir Čehijas Republikas un Vācijas dubultpilsonība.

Iepriekš viņš ieņēma ES Padomes Ģenerālsekretariāta direktora amatu, kurā viņš atbildēja par tīkla nozarēm (enerģiju, transportu, IKT) un Eiropas infrastruktūru. Pirms tam viņš veica paplašināšanās vadītāja pienākumus Eiropas Komisijas Kopīgajā pētniecības centrā un bija PostEurop ģenerālsekretārs. PostEurop ir Briselē bāzēta apvienība, kas pārstāv Eiropas valsts pasta operatorus.

▶EIROPAS DAUDZLĪMEŅU PĀRVALDĪBAS HARTA: NO IDEJAS LĪDZ REALITĀTEI

Saskaņā ar Reģionu komitejas jaunā priekšsēdētāja Michel Lebrun pausto, katram pārvaldības līmenim (reģionālās, valsts un Eiropas līmeņa pārvaldei) ir jāveic savi pienākumi saskaņīgi un saskaņoti ar pārējo līmeņu iestādēm, lai tādējādi īstenotu ES mērķus. Tas nozīmē, ka reģioniem un pilsētām būtu vairāk jāiesaistās valsts reformu programmu un Eiropas politikas programmu izstrādē un īstenošanā, jo īpaši saistībā ar izaugsmes

stratēģiju "Eiropa 2020". Pateicoties Reģionu komitejas apņēmībai īstenot šos mērķus, "daudzlīmeņu pārvaldība" ir kļuvusi par taustāmu realitāti, pamatojoties uz subsidiaritātes un partnerības principiem, kas pastāv starp dažādām lēmumu pieņemšanā iesaistītām ieinteresētajām pusēm. Šajā kontekstā Reģionu komiteja šā gada aprīlī pieņēma Eiropas Daudzlīmeņu pārvaldības hartu.

Harta ir politisks manifests, ar kura starpniecību ES reģioni un pilsētas var vērsties pie citiem pārvaldības līmeņiem, aicinot izmantot to pārvaldības līmeņa pievienoto vērtību politiskās rīcības īstenošanā. Hartu ir parakstījušas jau vairāk nekā 150 vietējās iestādes. Atbalstu ir pauduši svarīgi valsts un Eiropas līmeņa politiskie darbinieki, tostarp Jean-Claude Juncker, José Manuel Barroso un Johannes Hahn. Visas ES pilsētas, rajoni, provinces un reģioni tiek mudināti pievienoties hartai, lai sistematizētu daudzlīmeņu pārvaldību un pārvērstu to par vienu no Eiropas darbības pamatprincipiem.

Harta ir pieejama tiešsaistē, un visas ES vietējās un reģionālās iestādes to var parakstīt elektroniski.

▶UZZINIET VAIRĀK
<http://cor.europa.eu/lv/about/secretary-general/Pages/secretary-general.aspx>

▶UZZINIET VAIRĀK
www.cor.europa.eu/mlgcharter

JAUNI NORĀDĪJUMI SINERĢIJU IZVEIDES ATBALSTAM STARP ES FONDIEM

Komisija ir publicējusi jaunus norādījumus, lai palīdzētu valsts un reģionālajiem politikas veidotājiem panākt lielāku sinerģiju starp dažādiem ES fondiem inovāciju un konkurētspējas atbalstam. Tajos ir aprakstīta savstarpējā papildināmība, kas pastāv starp ESI fondiem, pamatprogrammu "Apvārsnis 2020", COSME, Erasmus+, pamatprogrammu "Radošā Eiropa" un Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta digitālo pakalpojumu sadaļu, un izklāstīti konkrēti scenāriji, kas varētu sniegt iedvesmu prioritāšu noteikšanai ESIF darbības programmās (pašlaik tiek apspriestas) un citos ES fondos turpmākajos gados.

Pastāv nepārprotama politiskā griba šādas sadarbības īstenošanai, un komisārs Johannes Hahn ir runājis par vajadzību saskaņot stratēģiskās politikas programmas un atbrīvoties no pētniecībā/pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" ieinteresēto pušu un sociālekonomiskajā kohēzijā/ESI fondos ieinteresēto pušu vidū pastāvošās vienpatņņu pieejas. Šādas sinerģijas var palielināt pētniecības un inovāciju nozarē veikto ieguldījumu un to ietekmi uz konkurētspēju, nodarbinātību un izaugsmi ES, stratēģiskā un uz kohēziju vērsta veidā apvienojot ESIF, pamatprogrammu "Apvārsnis 2020" un citus ES instrumentus. Laikā, ko raksturo valsts budžeta samazinājumi un pieaugošas problēmas izaugsmes un starptautiskās konkurētspējas jomā, tas ir obligāts nosacījums.

Īpaša uzmanība ir vērsta uz lielāko centralizēti pārvaldīto programmu – jauno pētniecības un inovāciju pamatprogrammu "Apvārsnis 2020" ar budžetu aptuveni EUR 80 miljardu apmērā – un ESI fondiem, kuru ietvaros aptuveni EUR 100 miljardi ir atvēlēti ar inovācijām saistītiem jautājumiem.

Papildus fondu secīgam vai paralēlam izmantojumam dažādu projektu īstenošanā, kas bija iespējams jau iepriekš, jaunajos noteikumos ir atļauta ESIF un pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" apvienošana vienā projektā ("kumulatīvais finansējums") lielākas ietekmes un efektivitātes sasniegšanai.

Kopīgo noteikumu regulā dalībvalstīm un reģioniem šajā jomā ir noteiktas konkrētas saistības, jo īpaši uzņēmējdarbības atklājumu process un pārdomātas specializācijas stratēģiju noteikšana, kas ietver gan augšupējus (pētniecības spēju stiprināšana), gan lejupējus (rezultātu pārveidošana konkurētspējīgās, inovatīvās precēs un pakalpojumos) pasākumus. Ir arī radīti apstākļi, lai pamatprogramma "Apvārsnis 2020" spētu gūtu labumu no milzīgajiem struktūrfondu ieguldījumiem, kas aizvadīto desmit gadu laikā veikti pētniecības spēju, zinātnes un tehnoloģijas parku, klasteru un cilvēkkapitāla jomā pētniecības un inovāciju nozarē, jo īpaši jaunajās dalībvalstīs un mazāk attīstītajos reģionos.

Vadlīnijas – "Sinerģiju radīšana starp Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem, pamatprogrammu "Apvārsnis 2020" un citām ar pētniecību, inovācijām un konkurētspēju saistītām Savienības programmām – norādījumi politikas veidotājiem un izpildes struktūrām" – galvenokārt ir paredzēti stratēģiju izstrādē iesaistītajām ieinteresētajām pusēm (piemēram, attiecībā uz pārdomātu specializāciju, ESIF programmām vai darba programmām), kā arī projektu īstenošanā, atlasē, novērtēšanā, ziņošanā, revīziju veikšanā u. c. iesaistītajām struktūrām.

► UZZINIET VAIRĀK

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/synergy/synergies_en.pdf

▶ EIROPAS PARTNERĪBAS AR PILSONISKO SABIEDRĪBU UZSĀKŠANA UN VADĪŠANA

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESLK) pārstāv Eiropas ekonomisko un sociālo interešu grupas un ir aktīvi piedalījies uzņēmējdarbības, darbaspēka un citu pilsoniskās sabiedrības grupu līdzdalības veicināšanā ES politikas programmu izstrādē, jo īpaši tādā jomā kā kohēzijas politika.

EESLK tika izveidota ar 1957. gada Romas Līgumu, lai Eiropas projekta izstrādē iesaistītu ekonomisko un sociālo interešu grupas. Tādējādi tika radīts institucionālais mehānisms, lai Eiropas Komisijai un Ministru padomei sniegtu šī būtiskā pilsoniskās sabiedrības segmenta devumu, un tika izveidota oficiāla platforma, kurā šī segmenta pārstāvji var paust viedokli par jautājumiem, kas ir saistīti ar ES.

EESLK atbalsta Eiropas integrāciju un veicina tādas Eiropas Savienības attīstību, kas ir orientēta uz plašāku līdzdalību un kurā lielāka uzmanība tiek veltīta sabiedriskajai domai. Tā pamatojas uz locekļu pieredzi un zināšanām, lai ietekmētu ES lēmumu pieņemšanu un nodrošinātu vienprātību, kas kalpo visu Eiropas iedzīvotāju interesēm.

Partnerattiecību veicināšana

EESLK ir vienmēr atbalstījusi ES kohēzijas politikas ietvaros īstenotos centienus stiprināt solidaritāti un veicināt ekonomikas attīstību. Tā aktīvi iestājas par partnerattiecību principu un tā pilnīgu integrāciju reģionālo politiku izstrādē.

EESLK pastāvēšanas sākumā partnerības bija vērstas tika uz tradicionālajiem ekonomikas un sociālās jomas dalībniekiem. Laika gaitā šī pieeja ir paplašināta, un tagad partnerības ietver visas pārējās atbilstošās struktūras, kas pārstāv pilsonisko sabiedrību, vides partneri, nevalstiskās organizācijas un struktūras, kas ir atbildīgas par sieviešu un vīriešu līdztiesības veicināšanu.

Reformētās 2014.–2020. gada perioda kohēzijas politikas izstrādes gaitā EESLK konsekventi iestājās par to, ka kohēzijas politikas plānošanā ES dalībvalstīs ir jānostiprina partnerības princips ar pilsonisko sabiedrību. Tā rezultātā regulā

“ Eiropas Savienības mērķim ir jābūt pasākumu veikšanai, lai ieviestu konkrētas Eiropas iedzīvotājiem svarīgas pārmaiņas. Tāpēc mūsu komiteja veic nozīmīgu darbu, informējot Briseli par

attiecīgās nozares dalībnieku gaidām, vajadzībām un panākumiem. Tā kā mūsu komitejas locekļi ir galvenokārt iedzīvotāji, proti, uzņēmēji, arodbiedrību pārstāvji, ģimeņu apvienības, lauksaimnieki utt., mūsu rūpju un darba centrā ir vietējā nodarbinātība un sociālā kohēzija. Mēs esam pilsoniskās sabiedrības balss un tādējādi atbildam par citādas, tomēr neaizvietojamās perspektīvas sniegšanu, lai palīdzētu noteikt Eiropas politikas programmu virzību. Tas ir dzinējspēks, kas virza mūsu ikdienas darbu, lai Eiropā nodrošinātu uz risinājumiem orientētu vidi. ”

EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAS PRIEKŠSĒDĒTĀJS HENRI MALOSSE

tika iekļauti konkrēti noteikumi, kas paredz, ka partnerattiecību nolīgumu un progresu ziņojumu sagatavošanā, kā arī darbības programmu izstrādē, īstenošanā un uzraudzībā dalībvalstīm jāiesaista ekonomiskie un sociālie partneri un citas attiecīgās struktūras, kas pārstāv pilsonisko sabiedrību. Turklāt pēc EESLK iniciatīvas tika pieņemts īpašs tiesiskais regulējums, kurā paredzēts rīcības kodekss attiecībā uz partnerību.

“It takes two to tango”

Eiropas Komisija 2009. gada februārī aicināja EESLK sagatavot izpētes atzinumu par to, kā veicināt efektīvu partnerību kohēzijas politikas programmu pārvaldībā, pamatojoties uz 2007.–2013. gada plānošanas ciklā gūto labo praksi.

EESLK uzņēmās noteikt labu partnerības praksi kohēzijas politikas darbības programmu jomā. Tika veikts liels praktiskais darbs, kurā piedalījās EESLK locekļi, valstu ekonomikas un sociālo lietu padomes, arodbiedrības un darba devēju organizācijas (t. i., sociālie partneri), un citas pilsoniskās sabiedrības organizācijas (t. i., sociālā ekonomika, nevalstiskais sektors, NVO).

Šā darba rezultātā tika publicēts uz rūpīgu izpēti pamatots un ietekmīgs EESLK pētījums par partnerības principa attīstību ES kohēzijas politikā *It takes two to tango* (Lai dejotu tango, vajadzīgs partneris).

Makroreģionālās stratēģijas

EESLK ir īpaši ieinteresēta makroreģionālo stratēģiju izstrādē valstu un reģionu grupām, kuras vieno kopējas intereses un problēmas. Tā aktīvi iesaistījās Baltijas jūras un Donavas reģionam paredzēto ES stratēģiju sagatavošanā. Pašlaik EESLK izstrādā atzinumus, lai atbalstītu ES stratēģiju izstrādi Adrijas un Jonijas jūras reģionam un Alpu reģionam.

EESLK saskaņā ar vispārējo partnerības pieeju kohēzijas politikas izstrādē galveno lomu šajā procesā iesaka atvēlēt partneriem, proti, ekonomikas un pilsoniskās sabiedrības dalībniekiem, kā arī sociālajiem partneriem.

EESLK arī pēc savas iniciatīvas ir ierosinājusi izstrādāt makroreģionālo stratēģiju Atlantijas okeāna reģionam, kas ir Eiropas “vārti uz rietumiem”.

Atlantijas okeāna makroreģions ietvertu Francijas, Īrijas, Portugāles, Spānijas un Apvienotās Karalistes Atlantijas okeāna piekrastes reģionus un salas, tostarp Kanāriju salas, Azoru salas un Madeiru. Tajā varētu ietilpt arī Islande, Norvēģija, Grenlande un Fēru Salas.

Pilsētu un vietējie jautājumi

EESLK ir sagatavojusi vairākus atzinumus, kuros ir akcentēta lielpilsētu teritoriju pieaugošā nozīme. EESLK ir pārliecināta, ka līdzsvaroti attīstītas un stabilas lielpilsētu teritorijas, kas ir integrētas saskaņā ar stratēģiju “Eiropa 2020”, kļūs par turpmākās attīstības virzītājspēkiem, teritorijām nezaudējot identitāti un tām raksturīgās iezīmes.

Lielpilsētu teritorijām Eiropā būs arī labvēlīga ietekme makroekonomikas ziņā. Ar lielpilsētu attīstību saistītās

EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJA – ĪSUMĀ

Kopš Horvātijas pievienošanās ES 2013. gada 1. jūlijā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju (EESLK) veido 353 locekļi. Tie tiek izvēlēti no ekonomisko un sociālo interešu grupām Eiropā. Locekļus izvirza dalībvalstu valdības un uz atjaunojamu 5 gadu pilnvaru termiņu ieceļ Eiropas Savienības Padome. Pēdējais pilnvaru termiņa pagarinājums bija 2010. gada oktobrī attiecībā uz 2010.–2015. gada pilnvaru termiņu. Komitejas locekļi pārstāv kādu no trim grupām – darba devējus, darbiniekus vai dažādu interešu grupu. Locekļu uzdevums ir sniegt Padomei, Komisijai un Eiropas Parlamentam atzinumus par jautājumiem, kas skar Eiropas intereses. Komisijas vai Padomes apspriešanās ar EESLK atsevišķos gadījumos ir obligāta, citos – fakultatīva. Tomēr EESLK var arī pieņemt atzinumus pēc savas iniciatīvas. EESLK gadā vidēji sagatavo 170 konsultatīvus dokumentus un atzinumus (aptuveni 15% no tiem tiek sniegti pēc savas iniciatīvas). Visi atzinumi tiek pārsūtīti Savienības lēmumu pieņemšanas struktūrām un pēc tam publicēti ES Oficiālajā Vēstnesī.

politikas programmas būtu jāīsteno, paralēli pievēršot uzmanību reģionālo atšķirību mazināšanai.

EESLK ieteica izveidot starpnozaru darba grupu lielpilsētu attīstības jomā. Šai grupai būtu jāpulcē dažādi dalībvalstu, lielpilsētu teritoriju, publisko un privāto ieinteresēto pušu un pilsoniskās sabiedrības pārstāvji.

Šāda grupa varētu izstrādāt Eiropas lielpilsētu tālākās nākotnes ilgtermiņa redzējumu, neņemot vērā valstu robežas. Saskaņīgai un efektīvai Eiropas pilsētvides attīstības programmai līdz 2050. gadam būtu jāizstrādā atšķirīgās, nekonekvētās pieejas ar vispārēju koncepciju.

EESLK arī ir strādājusi pie atzinuma sagatavošanas par sabiedrības virzītu vietējo attīstību kā īpašu rīku, kas izmantojams apakšreģionālā līmenī, lai iesaistītu vietējās kopienas un organizācijas ar mērķi palīdzēt sasniegt stratēģijas “Eiropa 2020” mērķus saistībā ar gudru, ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi, kā arī veicinātu teritoriālo kohēziju.

► LEJUPIELĀDĒJIET BROŠŪRU
IT TAKES TWO TO TANGO:
<http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/cese-2011-05-en.pdf>

► UZZINIET VAIRĀK
www.eesc.europa.eu

▶ NEPĀRTRAUKTĪBA UN PĀRMAIŅAS

ES REĢIONĀLĀ POLITIKA KOPŠ 1989. GADA

Reģionālās politikas un pilsēt- politikas ģenerāldirektorāta ģenerāldirektora galvenais padomnieks Ronald Hall dalās pārdomās par ES reģionālās politikas attīstību aizvadīto 25 gadu laikā.

Sešas dibinātājvalstis nolūkā izveidot Eiropas Ekonomikas kopienu (EEK) 1957. gadā parakstīja Romas līgumu, un tā preambulā tika norādīts, ka dalībvalstis "tiecas stiprināt savu tautsaimniecību vienotību un nodrošināt to harmonisku attīstību, mazinot atšķirības, kas pastāv dažādu reģionu starpā, un mazāk attīstīto reģionu atpalicību".

Šīs politiskās prioritātes vēlāka pārveidošana ES līmeņa reģionālajā politikā bija cieši saistīta ar progresu, kas tika panākts plašākā Eiropas integrācijas procesā, jo īpaši saistībā ar ekonomikas un monetārās savienības izveidi, kā rezultātā tika radīta vienota valūta – eiro. Ideja par fiskālo federalismu un nodokļu izlīdzināšanas sistēmu Eiropas integrācijas procesā tika noraidīta, tās vietā kopš 1989. gada izvēloties sistēmu, kuras pamatā ir atbalsta sniegšana vājāku dalībvalstu un reģionu ekonomikas izaugsmei un attīstībai. Pateicoties ieguldījumiem, kas šīm dalībvalstīm un reģioniem tika novirzīti no centrālā ES budžeta, reģioni varēja gūt labumu no ekonomikas un monetārās savienības.

Laika gaitā notikusī politikas attīstība daudzējādā ziņā atspoguļo ES reģionālās politikas divpusējo raksturu. No vienas puses, politika funkcionēja kā **pārdales mehānisms** situācijā, kad nepastāvēja citi ES nabadzīgākajiem reģioniem paredzēti atbalsta mehānismi. No otras puses, tā tika izmantota arī kā **ekonomikas izaugsmes un attīstības mehānisms**, novirzot resursus uz ierobežotu skaitu ieguldījumu jomu.

Varētu sacīt, ka sākotnējos posmos 1989.–1999. gadā pārāk izteikts uzsvars Eiropas politiskās vadības līmenī tika likts uz pārdales dimensiju, tādējādi pārāk liels darbs, iespējams,

tika veltīts resursu nodrošināšanai kohēzijas un reģionālās politikas ietvaros, nepietiekamu uzmanību veltot šo resursu pēc iespējas sekmīgākam izmantojumam pēc to iegūšanas.

Ieguldījumi ekonomikas izaugsme

Šī situācija mainījās pēc tam, kad dalībvalstis 2000. gadā Lisabonā parakstīja līgumu par darbības plānu, kura mērķis bija apņēmīgākas kopīgas rīcības īstenošana, lai risinātu Eiropas starptautiskās konkurētspējas (salīdzinošās lejupslīdes) problēmu, cenšoties izmantot visus pieejamos finansējuma avotus jauna ieguldījuma veikšanai. Ņemot vērā aizvadīto desmit gadu laikā pieņemtos budžeta lēmumus, reģionālā politika bija kļuvusi par lielāko iespējamo šādu ieguldījumu avotu Eiropas līmenī.

Tādējādi politikas konceptuālajā satvarā tika sāka svarīga pāreja no pārdales aspekta uzsvaru uz pievēršanos ekonomikas izaugsmes un attīstības aspektiem. Par politikas pamatprincipu kļuva ieguldījumu avota nodrošināšana, lai palīdzētu īstenot secīgas (saistītas) konkurētspējas stratēģijas, kas virzījušas Savienības attīstību pēc 2000. gada (Lisabonas stratēģija (2000. gads), Izaugsmes un darbvietu stratēģija (2005. gads) un stratēģija "Eiropa 2020" (2010. gads)).

Lai nodrošinātu Eiropas ieguldījumu ar mērķi veicināt šo stratēģiju īstenošanu, bija jāveic izmaiņas vairāklīmeņu izpildes sistēmā, pārveidojot Eiropas prioritātes reālos reģionālajā un vietējā līmenī pieņemtos ieguldījumu lēmumos. Tā rezultāta ir nostiprināti ar reģionālās politikas programmām saistītie nosacījumi, sākot ar galveno ieguldījumu jomu preferenciālo iezīmēšanu prasībās par stratēģisko programmu izstrādi 2007.–2013. gada periodam. Šie nosacījumi vismaz tiesiskajā regulējumā ir atkārtoti apstiprināti arī attiecībā uz tikko sākušos 2014.–2020. gada periodu (faktiskajai izpildei vēl ir jāseko).

Ekonomiskā stabilitāte

Turklāt politiku tagad nenosaka tikai vajadzība veicināt ES konkurētspējas stratēģijas spēkā esošās redakcijas – "Eiropa 2020" – mērķu īstenošanu; pēckrīzes Eiropā tā arī ir kļuvusi

par instrumentu stabilitātes nodrošināšanas atbalstam ekonomikas un monetārajā savienībā kopumā, paredzot iespējamās sankcijas gadījumā, ja dalībvalstis pārkāpj Savienības ierobežojumus attiecībā uz to makroekonomiskajiem rādītājiem. Savā ziņā tas iezīmē cikla noslēgšanos. Progresu nodrošināšanai, ko Savienība vēsturiski spēja panākt, ieviešot īstu Eiropas reģionālo politiku, bija nepieciešama izaugsme ekonomikas un monetārās savienības attīstības procesā. Tagad ekonomikas un monetārajai savienībai ir vajadzīga kohēzijas un reģionālā politika kā instruments tās sekmju nodrošināšanai.

Protams, neraugoties uz ES kohēzijas un reģionālās politikas paradigmas maiņu, to joprojām raksturo sākotnējā un izteiktā pārdales dimensija, un lielākā daļa resursu tiek novirzīti reģioniem, kas saskaņā ar ienākumu līmeni uz personu (IKP) ir uzskatāmi par visnabadzīgākajiem, – tas pats par sevi ir uzskatāms par politisku sasniegumu.

Tomēr politiskais diskurss ir mainījies, un galvenā uzmanība ir vērsta uz politikas līdzekļu piešķiršanas nozīmi saistībā ar atbalsta sniegšanu Eiropas ekonomisko sekmju nodrošināšanā būtiskiem ieguldījumu projektiem. Tāpēc uzsvars ir likts uz nākotni, cenšoties likt lietā nepilnīgi izmantotus resursus, lai izmantotu jaunas iespējas, nevis kompensētu pagātnes problēmas. Visbeidzot, ir atzīts, ka, lai politika spētu sniegt atbalstu Savienības globālā mēroga ekonomisko mērķu īstenošanā, tās ietvaros ir jāveic intervences pasākumi gan nabadzīgākos, gan pārticīgākos Savienības reģionos pat tad, ja resursi nenovēršami un pamatoti tiek koncentrēti izmantošanai nabadzīgākajos apvidos.

▶ IZDOTS ŽURNĀLA PANORAMA 50. NUMURS

Sasniedzot šo atskaites punktu, vēlamies uzklaut jūsu, mūsu lasītāju, viedokļus. Šī ir jūsu iespēja pastāstīt mums, ko jūs domājat par žurnālu *Panorama*. Kas jums tajā patīk? Kas tā saturā jums šķiet noderīgs?

Pirmais žurnāla numurs tika publicēts 2000. gada oktobrī. Aizvadīto 14 gadu laikā žurnāls *Panorama* ir audzis un attīstījies, kļūstot par vienu no svarīgākajiem Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta komunikācijas instrumentiem.

Kā, pēc jūsu domām, žurnālam būtu jāattīstās turpmākajos gados? Rakstiet mums un paudiet savu viedokli! Dažus no jūsu iesūtītajiem komentāriem mēs publicēsim turpmākajos žurnāla numuros. **TIKSIMIES NĀKAMO 50 IZDEVUMU LAPPUSĒS!**

**PAUDIET MUMS
SAVU VIEDOKLI!**

▶regio-panorama@ec.europa.eu

▶✉ **SZILVIA MÉSZÁROS**

VALSTS SEKRETARIĀTS KOHĒZIJAS POLITIKAS
KOMUNIKĀCIJAS JAUTĀJUMOS, MINISTRU
PREZIDENTA BIROJS, **UNGĀRIJA**

Es kā komunikācijas speciāliste esmu aktīvi iesaistīta informācijas sniegšanā par kohēzijas politikas rezultātiem Ungārijā, īstenojot kampaņas un sagatavojot publikācijas, un esmu atbildīga par Eiropas Komisijas informēšanu par Ungārijas paraugprakses komunikācijas pasākumiem. Manuprāt, žurnāls *Panorama* sniedz unikālu iespēju gūt ieskatu dažādajos politikas aspektos visā ES. Komunikācijas jomā ir svarīgi pastāvīgi radīt jaunas idejas, lai spētu efektīvi nodot vēstījumu. Žurnāls mūsu darbā ir bijis iedvesmojošs informācijas avots par paraugpraksēm un sniedzis noderīgas ziņas par reģionālo politiku. Es piedalījos Eiropas dienas pasākuma organizēšanā Ungārijā, tāpēc, piemēram, iepriekšējā žurnālā publicētais raksts "Eiropas dienas 2014 atzīmēšana visā ES" bija īpaši vērtīgs, sniedzot mums virkni jaunu un iedvesmojošu ideju nākamā gada pasākuma rīkošanai.

▶✉ **NOAH, PROJEKTU CIENĪTĀJS**

ES PUBLICITĀTES NODAĻA,
REĢIONĀLĀS ATTĪSTĪBAS MINISTRIJA,
ČEHIJAS REPUBLIKA

Sveiki! Mans vārds ir Noah. Varbūt mēs jau esam tikušies agrāk. Varbūt tas bija INFORM sanāksmē, kas pavasarī notika Prāgā? Jebkurā gadījumā – domāju, ka jūs jau zināt, ka esmu liels žurnāla *Panorama* fans! Ticat vai nē, bet man ļoti patīk lasīt par ES līdzfinansētajiem projektiem. Es par tiem vēlos uzzināt visu – kur tie tiek īstenoti, ar tiem saistītus interesantus faktus, bet jo īpaši gribu tos skatīt pats savām acīm! Lai šo vēlmi īstenotu, es ceļoju pa Eiropu, apmeklējot katru ES dalībvalsti un brīnišķīgi pavadot laiku ar saviem jaunajiem draugiem, kuri mani iepazīstina ar viņu valstī īstenotajiem projektiem. Uz drīzu tikšanos! 😊

*Let's stay
connected...*

▶ **IEPAZĪSTIES AR NOAH**

https://www.youtube.com/watch?v=SjE_FlVGtn4&feature=youtu.be

▶ **PAULA ASCENÇÃO**KOMUNIKĀCIJAS SPECIĀLISTE,
COMPETE, **PORTUGĀLE**

Komunikācija un informācija programmas COMPETE vadošajai iestādei ir stratēģiski svarīgas jomas. Tie ir būtiski elementi, ko izmantoju, koordinējot darbu. Ir tiešām svarīgi veikt saskaņošanu gan ar vadības komiteju, gan programmā noteiktajām prioritātēm. Tāpēc mēs organizējam savu darbu tā, lai atspoguļotu visus pieejamos instrumentus un saskaņotu atbalsta saņēmēju vajadzības ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda mērķiem. Mūsu galvenais mērķis ir kopīgot šā finansiālā atbalsta rezultātus, jo mēs cieši sadarbojamies ar atbalsta saņēmējiem.

Tā kā pašlaik esmu atbildīga par komunikāciju, uzskatu, ka žurnāls *Panorama* ir būtisks ne tikai tāpēc, ka nodrošina viegli pieejamu atjauninātu informāciju par svarīgākajām ar kohēzijas fondiem saistītajām tēmām, bet arī tāpēc, ka atbilstoši mūsu informācijas kopīgošanas filozofijai digitālais formāts ir svarīgs instruments, kas stimulē komunikāciju sociālajos tīklos, tādējādi veicinot informācijas izplatīšanu. Tas arī palīdz mūsu sekotājiem ārvalstīs uzzināt vairāk par projektiem, kas ir finansēti ar Eiropas Savienības līdzekļiem.

Šajā kontekstā žurnālu *Panorama* uzskatām par informācijas rīku, ko koplietojam ar atbalsta saņēmējiem un sabiedrību kopumā. Digitālā versija, kas ir interaktīvāka un piemērota lasīšanai planšet datoros, žurnālam *Panorama* neapšaubāmi palīdzētu gūt ilgtspējīgas sekmes ilgtermiņā.

▶ **PAULA VICENTE**KOMUNIKĀCIJU VADĪTĀJA UN PORTUGĀLES
PĀRSTĀVE INIO UN INFORM, **PORTUGĀLE**

Veicot savus pienākumus komunikāciju vadītājas amatā un atbildot par informācijas sniegšanu par fondu ieguldījumiem, kas veikti ar kohēzijas politikas starpniecību, kā arī pārstāvēt Portugāli ES mēroga komunikācijas tīklos INIO un INFORM, žurnāls *Panorama* man ir bijis iedvesmas un zināšanu avots. Ir interesanti novērtēt žurnāla *Panorama* attīstību laika gaitā. Ir redzams, ka tas ir tuvinājies iedzīvotājiem, veicinājis plašāku līdzdalību, pakāpeniski arvien lielāku uzmanību veltot jauniem tematiem. Runājot par nākotni, mans izaicinājums žurnālam ir šāds – *Panorama* jākļūst ilgtspējīgākam un elastīgākam, atbrīvojoties no jebkādam drukātām versijām un pastiprināti pievēršoties izdevuma izplatīšanai tiešsaistē, pielāgojot tā formātu digitālajiem kanāliem.

▶ **SUSANNE BELIHART**PROJEKTU VADĪTĀJA, PRISMA SOLUTIONS, **AUSTRIJA**

Esmu vairāku projektu vadītāja Eiropas teritoriālās sadarbības programmu ietvaros un vadu tādus projektus kā Centrāleiropas, Dienvidaustrumeiropas vai pārrobežu sadarbība 2007.–2013. gada periodā. Viens no svarīgākajiem uzdevumiem, neskaitot tādus ikdienas pienākumus kā ziņojumu sagatavošanu, sabiedriskās attiecības, sanāksmes utt. – ir uz klausīt labas un ne pārāk labas ziņas saistībā ar “manu” partneru veiktajiem pasākumiem, cenšoties rast risinājumus sarežģītām problēmām un pēc iespējas vairāk atvieglot partneru darbu projektu īstenošanas jomā.

Žurnāls *Panorama* man sniedz aktuālu informāciju par stratēģisko procesu jaunākajām tendencēm ES un tajā pašā laikā – praktiskas ziņas, iepazīstinot ar citu projektu piemēriem vai tematiskiem jautājumiem. Gatavojoties turpmākiem projektiem, šīs ziņas ir visai noderīgas turpmākas sadarbības izvēšanā un atbilstošu mērķu noteikšanā.

Ikonografikas un “ziņas īsumā” sniedz vērtīgas un skaidri uztveramas informācijas kopsavilkumu, ko nākamajos žurnāla numuros varētu uzsvērt vairāk.

Kopējās izmaksas:
EUR 17 700 000
ES ieguldījums:
EUR 3 186 000

► INTEGRĒTA MEDICĪNISKO DATU SISTĒMA UZ LABO REGIONĀLO VESELĪBAS APRŪPI

IANUS elektronisko veselības karšu (EVK) sistēmas ieviešana ir palīdzējusi valsts veselības aprūpes dienestam Galīsiijā, Spānijā, panākt ievērojamus efektivitātes uzlabojumus pacientu aprūpē, tajā pašā laikā samazinot vizīšu skaitu un saīsinot gaidīšanas laiku.

Istenojot IANUS projektu, klīniskā un administratīvā informācija par pacientiem, kas iepriekš tika uzglabāta daudzās dažādās sistēmās, tika integrēta vienā EVK sistēmā, kas aptver visus pacientus.

Jaunā IKT platforma nodrošina ārstniecības nepārtrauktību, neraugoties uz to, kurā slimnīcā vai medicīnas centrā pacients vēršas. Visi medicīnas darbinieki, izmantojot vienu centralizētu sistēmu, var piekļūt pilnīgam ar pacientu saistītās informācijas izklāstam.

Tādējādi ārstiem un medicīnas māsām ir pieejama tūlītēja piekļuve lielākam lēmumu pieņemšanā svarīgas informācijas apjomam, un viņi spēj labāk un ātrāk uzstādīt diagnozes, tajā pašā laikā nodrošinot pacientiem individuālāku pieeju. Tā kā ar IANUS starpniecību ir savienotas visas valsts un privātās slimnīcas, veselības centri un aptiekas, medicīnas darbiniekiem ir pieejama izsmeļoša ziņas par pacientam iepriekš izrakstītajām receptēm, sniedzot informāciju par attiecīgā pacienta slimību vēsturi, alerģijām, pagātnē veikto ārstēšanu, aprūpes programmām utt. un tādējādi uzlabojot pacienta aprūpes nepārtrauktību.

Sistēma arī ir savienota ar Spānijas Valsts veselības dienestu, sniedzot iespēju skatīt citos valsts reģionos reģistrēto medicīnisko informāciju par pacientu.

IANUS sistēma ir pieejama arī vispārējai sabiedrībai, un aptuveni 2,7 miljoni Galīsiijas iedzīvotāju, izmantojot internetu un savu personīgo valsts identifikācijas numur, var piekļūt pamatdatiem par savu medicīnisko vēsturi.

Šīs izmaiņas ir īpaši noderīgas cilvēkiem, kas sirgst ar hroniskām slimībām. Saskaņā ar aplēsēm sistēma IANUS ir ļāvusi par 4% samazināt slimnīcu neatliekamās palīdzības nodaļu apmeklējumu skaitu un par 10% – konsultāciju skaitu primārā aprūpes līmeņa iestādēs.

Tas nozīmē, ka to pacientu skaits, kuri gaida iespēju apmeklēt ārstu, ir samazināts par 19%. Pateicoties elektronisko receptu pakalpojuma ieviešanai, ārsta apmeklējumu skaits katru gadu ir samazinājies par 2,5 miljoniem.

Sistēma IANUS pašlaik ir pilnībā ieviesta 14 slimnīcās un vairāk nekā 400 primārās aprūpes centros, nodrošinot stabilitāti bāzi uz pacientiem vērstas sistēmas ieviešanas pabeigšanai, tostarp nodrošinot pacientiem telemedicīnas, teleuzraudzības un Web 2.0 modeļa pakalpojumus.

► UZZINIET VAIRĀK
www.sergas.es

▶ EIROPAS TERITORIĀLĀ SADARBĪBA

▶ PIESĀRŅOJUMA UZRAUDZĪBA NODROŠINA TĪRUS PIEKRASTES ŪDEŅUS

Projekta "Viedie krasti" ("Smart Coasts") mērķis ir kvalitatīvu pludmaļu un peldvietu ūdens nodrošināšana Velsas un Īrijas piekrastē, tādējādi aizsargājot sabiedrības veselību un veicinot tūrismu.

ERAF atbalstītā projekta "Viedie krasti=ilgtspējīgas kopienas" ietvaros ir izstrādāta sistēma reāllaika informācijas sniegšanai par peldvietu ūdens kvalitāti Īrijas un Velsas piekrastē.

Dublinas Universitātes koledžas (Īrija) un Aberistvītas Universitātes (Apvienotā Karaliste) sāktā sadarbības projekta mērķis bija uzlabot izpratni par piesārņojuma plūsmām un koncentrācijām piekrastes teritorijās un sniegt reāllaika informāciju piekrastes kopienām.

Sistēma pārrauga nokrišņu vai upju tecējuma sliekšņu ietekmi attiecīgajās teritorijās. Tā arī pārbauda virszemes noteci saistībā ar piekrastes plūdmaiņu modeļus, kas konkrētās teritorijās var radīt piesārņojuma koncentrāciju.

Pēc tam vietējām piekrastes kopienām tiek sniegta elektroniska piekļuve šai informācijai, lai tās brīdinātu par iespējamām problēmām un palīdzētu nodrošināt, ka vietējie iedzīvotāji un viesi izmanto veselībai nekaitīgus peldūdeņus un pludmales.

Piesārņojuma plūsmu un līmeņu uzraudzība reāllaikā palīdzēs saglabāt un palielināt kvalitatīvu "Zilā karoga" pludmaļu skaitu Īrijā un Velsā, jo īpaši pēc tam, kad 2016. gadā stāsies spēkā stingrāki ES Peldūdeņu direktīvas standarti.

Projekts "Viedie krasti" pašlaik ir vērsts uz Svansī līci Velsas dienvidos un Breju – piekrastes pilsētu Viklovas grāfistē Īrijā. Abas ir pilsētu teritorijas ar desmitiem tūkstošiem

Kopējās izmaksas:
EUR 4 355 000
ES ieguldījums:
EUR 3 266 000

iedzīvotāju un pludmalēm, kas ir ļoti viegli sasniedzamas. Tie ir populāri tūristu un ūdenssporta cienītāju galamērķi, kuros ir veikti ievērojami ieguldījumi infrastruktūras un atpūtas objektu uzlabošanai.

Datu ieguves process arī var sniegt kvalitatīvu informāciju par dažādu piesārņojumu avotu radīto salīdzinošo piesārņojuma īpatsvaru, kā arī nodrošināt rentablāko pieeju turpmākām piesārņojuma novēršanas stratēģijām.

Projekts, kas ir daļēji finansēts 2007.–2013. gada ES Īrijas un Velsas teritoriālās sadarbības programmas ietvaros, sniegs labumu pludmalēm visā Īrijas un Velsas teritorijā un galu galā – pārējos Eiropas reģionos. Tas palīdzēs saglabāt piekrastes ūdeņu ekonomisko un stratēģisko vērtību vietējās tautsaimniecības un kopienu interesēs.

▶ UZZINIET VAIRĀK
www.smartcoasts.eu

▶ EIROPAS TERITORIĀLĀ SADARBĪBA

▶ ATBALSTS BIOZINĀTŅU NOZARES MVU PAPLAŠINĀŠANĀS CENTRIENIEM ĀRPUS VALSTS ROBEŽĀM

Kopējās izmaksas:
EUR 3 140 000
ES ieguldījums:
EUR 1 570 000

Biozinātņu nozarē aktīvajiem mazajiem uzņēmumiem Ziemeļrietumeiropā tiek piešķirts finansējums un piekļuve ekspertiem citos reģionos, lai atbalstītu šo uzņēmumu produktu izstrādi un tirdzniecību.

Inovatīviem mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) ir būtiska nozīme jaunu produktu un pakalpojumu izstrādē biozinātņu un medicīnas tehnoloģiju nozarē. Tomēr inovācijas ir sarežģītas un dārgas, un uzņēmumiem to darbības vietā nav pieejamas visas vajadzīgās zināšanas, infrastruktūra un finansējums.

Projekta IN2LifeSciences ietvaros astoņi biozinātņu nozarē spēcīgi vadošie Ziemeļrietumeiropas reģioni sadarbojas, lai nodrošinātu mazajiem un vidējiem uzņēmumiem finansējumu un kontaktus, tādējādi sniedzot tiem pārrobežu piekļuvu vajadzīgajiem instrumentiem, resursiem vai zināšanām par izstrādi. IN2LifeSciences reģionu tīkls aptver Beļģiju, Dāniju, Franciju, Vāciju un Nīderlandi.

Projekts inovāciju atbalstam piedāvā trīs stimulu veidus: "Sadarbība" (EUR 7 000), "Zināšanas" (EUR 4 000), "Iepazīšanās" (izdevumi līdz EUR 500). Lai gan summas ir salīdzinoši pieticīgas, nelielu biozinātņu nozares uzņēmumu attīstības posmā tām ir būtiska nozīme.

Līdz šim ar 2012. gada aprīlī saktā projekta starpniecību ir piešķirti kopā 224 finanšu stimuli. Tie ietver finansējumu 70 pasākumiem kategorijā "Sadarbība", 44 pasākumiem kategorijā "Zināšanas" un 110 pasākumiem kategorijā "Iepazīšanās".

Ceturtais un pēdējais aicinājums piešķirt finansējumu tika slēgts 2014. gada maijā, un tā rezultātā 28 uzņēmumiem tika piešķirti finansiāli stimuli – 13 uzņēmumi vēlējās iegūt ar tehnoloģijām un tirgu saistītas zināšanas un 15 uzņēmumi

meklēja sadarbības iespējas ar ārvalstu partneriem IN2LifeSciences tīkla ietvaros.

Papildus finansējuma nodrošināšanai starptautiskas pieredzes iegūšanai IN2LifeSciences organizē pārrobežu iepazīšanās pasākumus, lai palīdzētu MVU izveidot kontaktus ar ārvalstu ieguldītājiem, kā arī apmācību seminārus tiešsaistē. Arī starptautiski starpniecības darbsemināri un citi inovācijas pasākumi palīdz biozinātņu uzņēmumiem atrast atbilstošas organizācijas sadarbības izvēršanai.

MVU ir piekļuve IN2LS katalogam tiešsaistē. Tajā ir iekļauti aptuveni 224 tehnoloģiju, 15 finanšu un 72 tirgus pakalpojumu sniedzēji. Katrs projektā iesaistītais reģionālais partneris ir atbildīgs par pieteikumu iesniedzēju piesaisti no sava reģiona un to novērtēšanu, un tā rīcībā finansējuma piešķiršanai ir EUR 100 000.

Komentāru sniedza Annick Pierrard, Beļģijas partnera pārstāve, Interface Enterprises-University Ljēžas Universitātē Valonijā: "Mums nācās atrast un uzrunāt mazus uzņēmumus (nereti zvanot tiem pa tālruni), informējot viņus par pieejamo atbalstu. Pakāpeniski mūsu publicitāte palielinās, un mums jau tagad ir veiksmes stāsti par atbalstīto MVU sekmēm. Mūsu atvieglotā piekļuve starptautiskajai pieredzei ir būtiska daudzu nelielu biozinātņu uzņēmumu attīstībai."

▶ UZZINIET VAIRĀK
www.in2lifesciences.eu

▶ GRIEKĪJA

▶ ATBALSTS GRIEKĪJAS MAZAJIEM UZNĒMUMIEM DARBĪBAS IZVĒRŠANAI STARPTAUTISKĀ MĒROGĀ

Kopējās izmaksas:
EUR 97 500 000
ES ieguldījums:
EUR 30 000 000

Mazie uzņēmumi Grieķijā tiek mudināti sadarboties un kopā attīstīt savus starptautiskos tirgus.

Shēma "Estraversija – uzņēmumu konkurētspēja" ir izstrādāta, lai uzlabotu vietējo uzņēmumu starptautisko konkurētspēju un paplašinātu to uzņēmējdarbību.

Shēma ir vērsta uz uzņēmējiem, kuri meklē sadarbības iespējas ārvalstīs un orientējas uz eksportu, un tās mērķis ir stimulēt Grieķijas ekonomiku, atbalstot valsts produktus un pakalpojumus ar augstu pievienoto vērtību.

Lai to sasniegtu, programmā ir uzsvērtā mazo un vidēju uzņēmumu (MVU) sadarbības un partnerību izvērsana rūpniecības, celtniecības un pakalpojumu nozarē. ES atbalsta shēmas ietvaros finansiālais atbalsts tiek piešķirts MVU grupām (grupu veido vismaz trīs MVU), ja tās sadarbojas nolūkā veikt eksportu.

Pieejamo finansējumu iespējams izmantot daudzos dažādos veidos, piemēram, jaunu vai dažādotu produktu ražošanai vai pakalpojumu sniegšanai un popularizēšanai, jaunu produktu vai pakalpojumu izstrādei, jaunu tehnoloģiju, prototipu un inovāciju ieviešanai, uzņēmuma ražošanas bāzes dažādošanai, videi nekaitīgu uzņēmējdarbības veidu vai pārstrādes darbību attīstībai.

Piemēram, uzņēmums THYRATRON S.A. (augstāk redzamais attēls), izmantojot programmu, spēja ieviest kvalitātes

kontroles sistēmu, kas nodrošināja apgrozījuma un ražošanas apjuma pieaugumu 100% apmērā.

Lai gan programmas mērķauditorija galvenokārt ir Grieķijas mazo uzņēmumu sektors (mikrouzņēmumi un MVU), zināmos apstākļos ir iespējama arī lielāku uzņēmumu dalība (aptuveni 1% no atbalstītajiem uzņēmumiem), ja tie ir gatavi sadarboties ar MVU starptautiskās uzņēmējdarbības vidē.

Projekta galvenais mērķis ir uzlabot Grieķijas uzņēmumu darbības rezultātus starptautiskajos tirgos, atbalstot "uz āru vērstu" uzņēmējdarbību kā līdzekli Grieķijas rūpniecības pārorientēšanai uz precēm un pakalpojumiem ar augstu pievienot vērtību, nodrošinot kvalitāti, izpratni par vides problēmām, zināšanas un inovācijas.

Tā uzdevums ir arī palielināt ārvalstu tiešos ieguldījumus Grieķijas ekonomikā un veicināt atbalstu Grieķijas uzņēmumu konkurētspējīgai klātbūtnei valsts un ārvalstu tirgos. Pateicoties programmai, līdz šim ir radīts vairāk nekā 1 000 darbavietu.

▶ UZZINIET VAIRĀK
www.antonistikotita.gr

PROGRAMMA

2014. GADA
30. SEPTEMBRIS
UN 1. OKTOBRIS

_Brisele (BE)

Attālo reģionu forums
(RUP forums)

2014. GADA
2. UN 3. OKTOBRIS

_Prāga (CZ)

Pārdomātas
specializācijas programma
"Kāpnes uz izcilību"

2014. GADA
6.–9. OKTOBRIS

_Brisele (BE)

OPEN DAYS

2014. GADA
18. NOVEMBRIS

_Brisele (BE)

Ievirzes sanāksme par
ES Stratēģiju Adrijas un
Jonijas jūras reģionam

2014. GADA
1.–2. DECEMBRIS

_Milāna (IT)

Pasākums saistībā
ar ES Stratēģiju Alpu
reģionam

Papildinformāciju par šiem pasākumiem skatiet
Inforegio tīmekļa vietnes sadaļā Programma:

[http://ec.europa.eu/regional_policy/
conferences/agenda/index_lv.cfm](http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_lv.cfm)

PIESLĒDZIES

 www.ec.europa.eu/inforegio

 www.twitter.com/@EU_Regional

 www.yammer.com/regionetwork
Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD sadarbības platforma

 www.flickr.com/euregional

 Pierakstieties uz mūsu REGIOFLASH jaunumiem
www.inforegiodoc.eu

 www.twitter.com/@JHahnEU

■ Publikāciju birojs

Eiropas Komisija, Reģionālās politikas un pilsētpolitikas
ģenerāldirektorāts
Komunikācija – Ana-Paula Laissy
Avenue de Beaulieu 1 – B-1160 Bruxelles
E-mail: regio-info@ec.europa.eu
Tīmekļa vietne: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_lv.cfm

